

## **2 KORIN**

### **Irapa Reoro Vo Vukuo Iava**

Pol vao eraopa pasi rigatoreva vo ivao isivaaro iava oa-ia rovopa pasi rigatoreva Masedonia Provins-ia toupao. Uva voea Korin urui-ia tou irara rovopa pasi vieiivoiva, vuri pitupituro kavuiva. Oa iava Taitas vo reo kaereva Pol iare rera tavisia voea vo pitupituroaro iava varao veaopara. Eva-a oa iava vao-ia eraopa pasi rera vaaro rorua karekereva voeapa.

Ari viapau voea rutu lotupa irara rera Pol vo reoaro sirova utuaepa. Viapau. Aue iava uvare touvira vuri pitupituro purapaiva. Uvare Pol vo vaisiaro aposel vaisi akaipa piepaiva oiso purapao, Viapau oiraopato-a ro Pol, oa iava viapau uvuipaiei rera vo reoaro uvupasa. Oire uva va-a eva oa iava ora rera iava goruvira voea tavitavireva, uvare Pauto rera reesireva oisore ra aposel kovo purapareve (2 Ko 10:1–13:10).

1. Ora rera iava aviavi pie reoro, ora vearo vaisi purareva Pol, 1:1-11.
2. Pol ora rera vaisiaro aposel vaisi oirao piereva voeaopa vakuvaku vovou irara, 1:12–7:16.
3. Oirao pie vovou irara uvuipaai araoko irara oaive tauvapaive vo Jisas vaisiaro-ia, 8:1–9:15.
4. Goruvira Pol ora rera vaaro iava aposel kovo taviroepa. Teapi kuuvu irara vo siposiporoaro sirova utupaave Korin vata, 10:1–13:10.

## 5. Ovoioipa reoroaro varao Pol varaaro ora oreorovu varao goru reoro rutu, 13:11-14.

<sup>1</sup> ☆ Pauto ragai Pol roporeva oiso ra oiso toupaa, Krai Jisas reraaro ragai aposelto. Oa iava vegei-a vao ora ro-ia vigei araokotoaaro, Timoti vegoa vo rigato puravevoi visiipa Pauto voeaaro rutu visiigoa evoa Korin urui-ia lotu purapataveira. Ora voearopa tapo oearovu oearoa evo taere iava vo uruiro-ia toupaveira Grik taere Pauto voeaaro.

<sup>2</sup> Uva ragai vo ruipaaro-a vao-ia oa-ia oiso vovouparai ra Pauto vigei Aitearo ora ro vigei reraaro Turaro Jisas Krai visiipa vereopa vovou rutu purasi visii tauvapaaro ora gavaure vovou.

### *Pol Pautoa-ia Vearo Vaisi Purareva Vao-ia Osa Oisoa Rera Tauvaporeve*

<sup>3</sup> Uvuipaviei ra Pautoa-ia vearo vaisi rutu purape rera-ia rorupaaro vigei reraaro Turaro Jisas Krai Aitearo. Ro Aite ira riroa rutu kaviko vovou purapareveira. Ro-ia Pauto ira ruvara iava otauvarovu rutu oupapeira. <sup>4</sup> ☆ Vosa tavakaa vai vegei-ia pou piro, ra oai-ia oisoa vegei tauvaporeve. Osa iava uvuipaveiei ita ra oisi oearovu tauvapave, vo osa voearo-ia ita vo tavaka poupa piro. Eake iava? Uvare vegei ita uvuipaveiei ra vo tauvaa ita topa piepave oearovupa, oiso osa vegei pie rovopareveira Pauto. <sup>5</sup> Oiraopavira oiso rutu ita osa Krai-pa vo siitoka eva siraoa oisoa vatepaive oearovu. Uva vo raiva raga ita eva kataia oa sirova ita uvuipaveiei ra riroa siitoka vo siraoaro oupave. Oire uva oisi-a eisi osa iava

uvuipaveiei ra riroa rutu tauva oupave Pauto ruvara iava, vo rara Krai tapo ora tavosipave rutu. <sup>6</sup> ☆ Ari ita, oearovu vegei vuri piepaiveira. Uva va-a eva oa iava Pauto vegei tauvapareveira. Uva vearopai oisi ita. Uvare vosa vegei oisi piepaive eisi, oa iava uvuipaveiei ra oisi iava goruvira toupave visii vo vovouroaro varaata piepasa. Ra va iava oisi vegei vo vovouaro siituepaoro va sirova ora visii iava oirao pie vovouro oavisii rutu goru piepata. Ra va iava oiso purapata “Vigei ita uvuipaveiei ra oiso rutu goruvira torepavio osa vaitereo Pol vaio,” vo rara vo siitoka vo siraoaro visii-ia poupa piro. <sup>7</sup> Eva-a oa vituaro iava uvuipaveiei ra oiso taraipave visii-ia, Oiraopavira goruvira rutu torepaa, uvare tavaka vo vavataaro sovopaiveira oiso osa vegei. Oa iava va vao riroa tauva oupaivoi, oiso osa vegei ita vo tauva oupaveaira vokiara rutu-ia.

<sup>8</sup> ☆ Araoko irara oave, oiso ruipapaveiei ra otavakarovu iava taraipata varao oara vegei-ia poupa pirorao vo Esia Provins-ia. Ari ita, riroa rutu vavata vegei-ia pou pirorao va vao tavaka vo vavataaro. Oa iava raveravevira oisoa toupave voa oiso rugoopao, Vegeivi kopiipaveiei. <sup>9</sup> ☆ Oiraopavira rutu, uvare oiso rutu rugoopaveiera, Vegoa ita reesiivora, oisire ra vegei upoive. Uva vo rugoo-a eva vegei-ia pou ovoi pirora, oa iava viapau oiso rugoopaveiera ra ora vegei ovovouiario sirova goruvira toreve. Viapau. Ari kataitoa raga Pauto vegei Virivaripato, ira raga ita uvuiparoi ra vegei virivaripareve.

---

☆ 1:6: 2 Ko 4:15    ☆ 1:8: Ap 19:23    ☆ 1:9: Jer 17:5, 7

Ro ira oirara tore piepareveira vorevira kopii tapirova. <sup>10</sup> Ari ita, oisi ragavira oisoa vegei virivari piepareve voeao asavira oea oisoa vegei-ia upo ruipa ragapaave. Uva vo vokio ita oisi raga vegei virivaripareveira. Oire uva oisi-a eisi osa uvuipaveiei ita rera-ia raripave vovio utupaua, vo rara ita vegei iare tutuu piepaive ita va kopiia vorerivira. <sup>11</sup> ✧ Uva uvuiparoi ra vegei ita tauvapareve, vo rara visii vegeipa variripata vegei tauvapaoro. Ra va iava Pauto visii vo variriroaro riroara uvupaoro vegei-ia vearoa purapareve. Eisi osa ragavira iava riro irara uvuipaai ra vo tauva eveipaoro rera vaisiaro kae piepaive va iava vearo vaisi purapaoro.

### *Pol Viapau Oiso Korin-pa Irara Keareva*

<sup>12</sup> ✧ Oire uva vegei vaaro-a vao-ia riroa rutu rorua, ororua rutu vituaro-a vao sovopaavoi vo ora ragai iava sopaua-ia. Eake iava? Uvare oiso taraiparai Pauto vegei-ia vearoa rutu purapareveira vo vegei iava sopauarei goru piepaoro. Oa iava vegei visii tapo toupaooro ora oearovu tapo voraro oisi va torevoko rugorugooro rutu Pauto vo rugorugooroaro ora katai vovou oisoa purapave ita. Oiraopavira viapau oiso vo rasio vo taraiaro sirova utupaoro-a, ari Pauto vo tauvaaro iavirava raga vegei oisoa vereopa vovouro purapave evara. <sup>13</sup> Vosa opasirovu rigatopaavora visiipa, oara-ia evara roroio reoro raga rigatoavora visiipa. <sup>14</sup> Uva oiso vovouparai rutu ra utupauavi vo reo-ia vao ora vegei iava vearovira taraitavere

---

✧ **1:11:** Ro 15:30; Fl 1:19    ✧ **1:12:** 2 Ko 2:17; 1 Ko 2:4, 13

rutu, oreoa-ia vo vokio gare visivi vavagisipatai. Vaore vosa vo utupaua ovokia-ia Turaro vorevira voreroverea, uva vegei vaisiario-ia vearoa purataverea. Ovusa ita vegei oisi raga vo vokia ita visii vaisiario-ia vearoa purave rorupaoro.

<sup>15</sup> Ari ita, visii oirao piepaavora oiso, Vegei vai egaegapata. Oa-a vao oa iava oiso vovou ragaraepa ra visii iare tavetea vo vuutarei-ia, oiso ra oisi pieoro voreripavira visii tauvaa. <sup>16</sup> Eva vituaro iava oiso vovou ragaraepa ra visii iare tavetea evoa. Ra evoava Masedonia Provins iare ava rovara. Oire ra voava ita vorevira vorera visii iare. Ra va isivaaro iava taru evoava ragai tauvata ragai sipo pieoro Judia Distrik iare. <sup>17</sup> Uva oisi-a eisi osa visii tavi rovoava osa eisi ragai vovouaro oiraopavira rutu toupava. Viapau oiso visii keaava oiso osa iravu vo rasio raga iava rera. Viapau. Uvare viapau uvuiparai oiso ra oea tavi ragaa oiso, “Urioparai visii iare,” vo ovusa ragai oruipaiaro viapau oisi eisi toupave. <sup>18</sup> Pauto oiraopavira rutu reoparoveira. Oa iava rera vo pitupituaro sirova oisi oiraopavira rutu reoparaveira oiso-ia, Ragai viapau uvuiparai ra oiso rugoopara, Viapau avaparai, vo ovusa ragai iava gisipo oiso purapao, “Oiraopavira urioparai.” <sup>19</sup> ☆ Oiraopavira rutu igei vase vao-ia Sailas ora Timoti visii tarai pieiova Jisas iava, vo siposipo-ia oa oiso purapai, Jisas Krai Pauto Oviitoaaro ira viapau oiso rugooparo, Ragai viapau vao purapaavoi, vo ovusa rera gisipoaro iava oiso purapape, “Oa purapaavoi vao-ia.” Viapau. Ari oisoa va pura ovoipareve vao oare oisoa taviparo

---

☆ **1:19:** Mt 16:16; 1 Te 1:1; Hi 13:8

va purapasa. <sup>20</sup> ☆ Oa vituaro-a vao-ia oiso-ia uvare Pauto ovoi reoro purapaoro oiso purapareveira “Ragai oa purapaa.” Oa iava Krais Pauto vo reoaro sirova utupaoro oisi va purapareveira vo reo oirao piepaoro rutu. Eisi osa ragavira Pauto oiraopavira rutu taviparoveira. Uva va sirova utupaoro Krais tapo ora tautosipavio oiso purapaoro, “Oiraopavira rutu,” vo Pauto vaisiaro kae piepaoro. <sup>21</sup> Vo uvare Pautoa raga-a ira vigei rutu ora vegei Krais-va tautosireva vigei vo vovouroaro oirao pieara goru pieoro rutu. Uvare Pautoa raga-a ira vegei roporeva vo kovoa vao purapasa. <sup>22</sup> ☆ Ari ita, vigei rutu-ia vo reesio tovoreva oa oiso purapapeira, “Vigei-a Pauto voeaaro.” Uva vara rutu oirao piesa Tugoropato Uraurato tovoreva vo vigei sopaaro-ia. Ra va iava rera iavirava oiso taraipavio, Oiraopavira rutu osa eisi oaravuei oara epao tuevira vigeipa varao iava rera varaaro.

### *Viapau Pol Ikauvira Voea Iare Avaroepa*

<sup>23</sup> ☆ Oire vo osa oiso rugoo ragaparaepa oiso ra uriora evoare Korin-ia, osa viapau ita urioraepa. Vo uvare oiso rugooraeapa, Teapi visii iava sopaura vavata piea. Pauto ragai iava sopaua-ia taraiparoi, vo ovusa oiso oiraopavira visii tavipaavoi. <sup>24</sup> ☆ Viapau oiso riro goru reo vai rutu vatepavevoi visiipa, oisore ra oai raga sirova utupata, vo osa ora visii varaaro-ia oirao pie vovouro rugoopata. Viapau. Ari visii vo vovouroaro uvuivira rutu toupaveira varao

---

☆ **1:20:** Ro 15:8-9   ☆ **1:22:** Ef 1:13-14   ☆ **1:23:** Ga 1:20; 1 Ko 4:21   ☆ **1:24:** 1 Pi 5:3; Ro 11:20

oirao pie vovouro. Uva visii-ia kovopavevoi visii vatepaoro tauvaa. Oa iava uvuipatai ra roruvira rutu vearovira toupata.

## 2

<sup>1</sup> Uva ora ragai raga vo rugorugooaro-a vao oa-ia oiso rugooraepa, Viapau uvuiparai ra vorevira visii iare avara. Teapi visii vatea vavata vovou. <sup>2</sup> Vaopa vosa oisi eisi visii piea, uva irou vai-a vao uvuipai ra ragai roru pieve? Ari visii ita viapau uvuipatai ra ragai roru piepata, vo osa visiipa vavata vovou vate rovoa. <sup>3</sup> ☆ Eisi osa vituaro iava-a vari rovopa pasia oa rigato rovoavora visiipa oisi raga ita eisi. Uvare reasiparaera oiso, Teapi visii ruvara iava riro vavata oua, vo osa visii-ia poua viro. Eake iava? Uvare visii raga ita visiigoa vokiara rutu-ia uvuipatai ra ragai roru piepata ragai vo reoroaro sirova utuoro. Va-ia oisi eisi taraiparai, Vosa ragai rorupaa, oire visii tapo ita rorupata. <sup>4</sup> ☆ Uva rirovira rutu gaupaoro siraopaoro va eva rovopa pasi rigatoavora visiipa. Viapau oiso visiipa vavata vovou vatepasa vo rigato puraavora. Ari ragai vaaro riroa rutu siraopa vovou kareke pieoro-a visiipa.

### *Uvuipaai Ra Iravu Iava Vuria Veraive Ro Ira Vuria Purareva*

<sup>5</sup> Oire uva vuria purapaoro eera oirato ira visii tapo touparevora. Ira ragaipa vavata vateparevoi ovusa oearovupa visii iava vavata rutu vateparevoi. Uva oisi eisi purarai oiso, “Visii iava oearovupa” vaopa oiso, teapi torevokovira

---

☆ **2:3:** 2 Ko 12:21, 7:16, 8:22    ☆ **2:4:** 2 Ko 7:8-9, 12

rutu riro goruvira oisi ragavira rera togapaa va-ia. <sup>6</sup> Ari ita, visiipa vo reo rigatoavora ro iava ira vuri vovou rovoreva riro vavata vateoro. Oa iava ragai vo rearo sirova utupaoro rerare oiso putataera, “Vuria purarivoi,” rera vo vuriaro vo voriaro vateoro rerapa. Uva oisi-a eisi osa uvuipai rutu rerapa. <sup>7</sup> ☆ Oire visii taviavoi oiso, ra viapau ita vorerivira rera vo vuriarore rugoopata. Viapau. Ari uvuipatai ra rera vaaro oirao pie vovou vorevira goru pieta vaore rugoopaoro, Teapi oisi va iava rera iava sopaua-ia riro vavata vovou sovooro ora piro pieparo. <sup>8</sup> Uva oiso goruvira rutu visii tavipaavoi, Rerapa visii vo vovouroaro siraopa vovouro rirovira rutu kareketa. Ra va iava oiso tarairo, O ari oiraopavira rutu ragaipa siraoi. <sup>9</sup> Uva vari rovo rigato pura rovoavora vare rugoopaoro oiso, E pasi ragai vo reoroaro rutu sirova utupaavere, eke viapau? <sup>10</sup> Uva oisi-a eisi osa ragai vo rearo sirova utupaoro rera eera vo vovouaro vuria veratavoi, vo osa oisi eisi piepatavora. Ra ragai tapo ita rera vaaro vuria veraa vo Krai vaiario sovara-ia. Ari vosa iravu iava oavu vuria veraa, ra viapau ita vorevira vare rugoora. Osa-a eisi osa piepaaveira vo Krai vaiario sovara-ia visii iava sopaura rutu goru piepaoro. <sup>11</sup> ☆ Vaopa, teapi Seten vigei-ia putepareve rutu. Uvare taraipaviei rera-ia ira vigei ateate piepaoro toupaveira vaore, oiso ra ovokirovu-ia vigei kove piepareve rera vo reoroaro-ia kuuvuara.

*Pol Riro Tavaka Rutu Kekereva Troas Urui-ia*

---

☆ **2:7:** Ga 6:1; Ef 4:32    ☆ **2:11:** Mt 4:10; Lu 22:31; 2 Ko 4:4; 1 Pi 5:8

12 ☆ Vosa Troas urui-ia poua viropa Vearo Sipoipo iava Krai vaaro siposiposa, uva evoa touoro oiso tarairaepa, Akoea, Turaro ragai vo kovoaropa rataoa karurevoi vao-ia. 13 ☆ Uva evoa touoro taraa ragaava rore vigei araoko-toaaro Taitas. Oa-a eva vituaro iava rirovira rutu rugorugoo iraoparaepa rerare oiso purapaoro, “Apeisi pierervo?” Uva va-a eva vituaro iava voea evoea avaeava. Oa iava voava topara viropa Masedonia Provins iare.

*Aposel Irara Pauto Vo Goruaro Iavirava Oisoa Upoa-ia Putepaive Rutu*

14 ☆ Ragai roru iraopaoro Turaro-ia toupaaivoi. Uvare Krai tapo ora tavosipaveiei, ra vegei tapo vokapareveira Pauto uvarovu rutu Seten-ia putepaoro. Ari ita, voraro rutu viripareveira Pauto vegei iava sopauarei tauvapaoro, vo ovusa vegei vo taraiaro vao Krai iava kosi piepave uvarovu rutu. Ra va iava vo reo vao rera iava oa uvupaoro va sovopaive gavaurevira ora voea-ia, oiso rutu osa vearo geesiva o korovo (wel). 15 ☆ Aue iava uvare vegei oiso rutu toupaveaira osa o vearo geesiva korovo, vao oa-ia korouoa tauoa purapareveira Krai Pautoa-pa. Uva vo geesi-a eva oa gaegaerepaoro uvarovu rutu avapapeira voeaore oea oupareveira Pauto ora rera iare vorevira, ora vearo oearoa opesi ovoipaaveira. 16 Ari ita, vosa va vao vearo geesi voea ruvara-ia pou piro, oire ra va iava vo geesi eveiive, ra oiso puraave, “Asi Pautoa iava vo geesio-ia.

---

☆ 2:12: Ap 16:8; 1 Ko 16:9    ☆ 2:13: 2 Ko 7:5-6    ☆ 2:14: Ro 6:17; Ef 5:2; Fl 4:18    ☆ 2:15: Ef 5:2; 2 Ko 4:3

Oa iava taru opesi ovoiioverea.” Osa voeao oea Pauto ora rera iare vorevira ouparevere vo geesi eveioro va geesiive. Ra va iava oiso puraave, “Pauto vo geesiaro vao-ia tauvapa. Oa iava taru Tootoo Ovoi oupe.” Oiraopavira rutu vo osa vegei raga-a viapau oiso uvuipaveiei ra oisi voea tauvapave. Viapau. Ari Pauto vo goruaro raga-a oa iavirava voea tauvapaveaira. <sup>17</sup> ☆ Riro irara rutu oirara Pauto vo reoaro vatepaiveira oiso rutu osa akukupapara raga kotokotoara. Oire ra vara-ia moni oupaave vara voripaoro. Ari vegei viapau oiso osa voea. Eake iava? Uvare Pauto vegei vao arureva. Eva-a oa vituaro iava oiraopa reo rutu iava siposipopave, vo rara Krai tapo ora tavosipave. Uva Pauto vegeiva vurapareveira, vo ovusa oiraopavira rutu vo reo kosi piepave oa oupave rera ruvara-ia.

### 3

#### *Kovopa Irara Vaaro Airepa Reo Ovoi*

<sup>1</sup> Vosa oisi eisi purapave, uva viapau oiso ora vegei vaisiaro raga kae piepaoro-a. Viapau oiso aapaapautoarei-a vegei visiipa, oa iava uvuipaveiei ra visiipa oaravu pasiara kaepave, vo pasiro oara-ia rigatopaive oearovu oiso pu-raoro, “Vearotoarei-a vaitereo aiterea vo reoaro uvuta vearovira. Ra aiterei vearovira pau pieta.” Viapau oiso oisi eisi opasiei. Ari vegei-ia taraipataveira. Ari ita, uvarovu rutu vokapaveaira. Uva voraro viapau oiso ora vegei

---

☆ **2:17:** 2 Ko 4:2, 1:12, 12:19

iava opasiiva vokapaveaira vo pasio oa rigato-tavora. Ari ita, uva vegei vearovira oisi raga pau piepaiveira. <sup>2</sup> Eake iava? Uvare visii raga ita vegei vaaro pasia eva vegei vo kovoaro oirao piepaoro. Vo uvare visii vo touaro-a vearoa, otoua vegei vo kovoaro oiso karekepaiveira pasia. Oa-ia uvuipaai oearovu rutu ra va vieioro taraiave. <sup>3</sup> Oirara rutu visii eveipaiveira oiso, Visii vao pasia vao vova Krai oa viapau oiso ing vai-ia rigatoreva aveke pero vai-ia. Viapau. Ari visii sopaaro-ia vo pasio rigatoreva ro iavirava Tugoropato Uraurato Pauto reraaro ira vigei iava sopaura-ia toupaveira. Oire vo pasi-a vao oa rigatorevoiva, va siporeva oearovu iare Pauto vo kovoaro iavirava oa purapavevora visii tapo tupaoro.

<sup>4</sup> Osa eisi purapaveiei uvare va-ia vao taraipaveiei oiso osa Pauto vegei tauvapareveira vokiara rutu-ia vo vegei vo kovoaro-ia, vo ovusa Krai tapo ora tautosipave. <sup>5</sup> ☆ Viapau oiso oavu avu vai epao vegei-ia, oiso ra oai iava oiso purave, “Iu. Uvuipaveiei rutu vo kovo purapave.” Viapau rutu. Ari Pautoa raga-a ira oiso vegei piepareveira vo kovo purapasa. <sup>6</sup> ☆ Uva Pautoa raga-a ira vegei goru piepareveira vegei sipopasa rera vaaro iava Airepa vao Reo Ovoi tavitavipasa. Vo uvare rera-a Pauto ira reoreopaoro Tuariripa vao Reo Ovoi-ia va rigatoreva aveke pero-ia. Oa iava oearovu oirara vo reo sirova utu ragaepa. Osa iava vo reo-ia voea raga ora piro pieaepa uva oisoa kopii ovoipaave evo reo sirova. Ari

---

☆ **3:5:** 2 Ko 2:16; 1 Ko 15:10    ☆ **3:6:** Ga 3:10; Jo 6:63

vao-ia Airepa Reo Ovoi oa viapau oiso toupaivoi osa eva Tuariripa. Eake iava? Uvare Airepa Reo Ovoi-a vao oiso purapapeira, “Ro Pauto reraaro Tugoropato Uraurato ira Tootoo Ovoi vatepareveira.”

<sup>7</sup> ☆ Ari ita, Pauto tuariri rutu Reo Taisi aveke pero-ia rigatoreva. Vao oa iava Moses vo pero kareke pierewa voeaopa oirara, vo ovusa Pauto vaaro keraria aviaviaro goruvira rera-ia roropaiva. Uva voavi ragava va eva keraria vo aviaviaro opesipaoro varapaepa oisivi. Ari ita, tou visivi roropaiva goruvira. Ra va iava vao Jiu-pa irara osireiara aaupiepaiva, oa-ia viapau vearovira Moses puaaro kekeiva. Oire va vao isivaaro iava va eva Reo Taisi sirova akukuvira utu ragaoro kopiiia ouiva. Ari oiraopavira rutu oiso osa va vao-ia Reo Taisi rovoepa, vo ovusa Pauto vaaro riroa keraria va-ia rorova ora Moses-ia tapo. <sup>8</sup> Oire uva apeisi-a va-ia vao Airepa Reo Ovoi oa Tootoo Ovoi vatepaiveira? Oiraopavira rutu uvare va vao Airepa Reo Ovoi vaaro keraria pute pievira rutu roropaivere vo osa vo Reo iava tavitavipave rera iava ro Tugoropato Uraurato ira Tootoo Ovoi vatepareveira.

<sup>9</sup> Uva voea rutu va-ia vao Reo Taisi taraiaepa oiso, Vearoa vao-ia reoa. Oa-a vao oa iava oearovu voea iava kopiiiaepa. Uva oisi raga ita oiso osa oearovu vao-ia Airepa Reo Ovoi vao Kraisa vaaro taraipaoro oiso purapaai, “Vearo reo rutu vao-ia. Oreoa-ia aviavia toupaveira oirara iava sopaura aviavi piepasa, oisore ra Pauto uvuiparoveira ra oiso puraparo, Visii-a

---

☆ 3:7: Eks 34:29-35

torevoko vovou irara. Osa iava taru Tootoo Ovoi outaverea.” <sup>10</sup> Uva voea voeari tuariripa irara oea vao-ia Reo Taisi taraioero oiso puraaepa, “Vearoa rutu-a vao-ia oa reipai rutu vigeipa.” Ari vo vokio vigei taraipaviei, uvare viapau oisi eisi vo vokio-ia toupai. Eake iava? Uvare Airepa vao Reo Ovoi-a oa Tuariripa Reo-ia pute iraopaivoi rutu pauakavira toupaoero, vo osa orekerovu rutu kareke piepaiveira veaopara. <sup>11</sup> Ari ita, Tuariripa Reo oa oisoa aviavia vatepaive opesi-paoero. Ari vao-ia Airepa Reo Ovoi vo aviaviaro oa viapau rutu opesia vai epao. Evo reo oa veaero iraopai tuariripa-ia Reo Taisi putepaoero rutu veaeroa sisikore aviavi vatepaero.

<sup>12</sup> ☆ Oa-ia oisi taraipaero vegei tuuvu vovou rutu purapaveaira. <sup>13</sup> Uvare vegei viapau oiso toupavevoi osa roari Moses ira ora rera iava puaua tavurureva vaopa oiso, teapi Jiu-pa irara keraria aviaviaro kekeive, vo osa rera puaro iava opesipaero varape. <sup>14</sup> Ari ita, voea iava rugorugooara oisoa vavagisipape. Uva vo vokio-ia oisi raga touvira vo tavururova toupaiivoi voea vo rugooaro ruupaero vaore, oiso ra tuariripa Reo Taisi vieipaive, ra va iava viapau voeapa aviavipape. Ari vosa iroutoa vai ro ira Kraisi tapo ora tavirusiro, eva-a oa iava uvuiparoi ra ora rera iava ruupa varoa verareve ora rera vo rugooroaro ariarava, oisore ra roroiovira taraiparo. <sup>15</sup> Ovokirovu-ia vo vuutao-ia Jiu-pa irara va vao Reo Taisi vieipaive Moses vaaro, vo ovusa viapau oiso aviavivira rugoopave. Uvare ruupa varoa oa-ia ora voea vo rugorugooroaro

---

☆ 3:12: Ef 6:19

tavurupaiveira. <sup>16</sup> ☆ Ari uvuipai vera uvirosa va eva varoa vo osa voea iava iravu oirato rera iava sopaua porereve Turaro oirao piepasa. <sup>17</sup> Oire uva irouto-a Turaro ira vaisipai evo reo? Ro raga ita Tugoropato Uraurato. Oire taraipaviei vao-ia vosa Tugoropato Uraurato oiratoa iava sopaua-ia toupaveve, ra viapau oiso touvira rera iava rugorugooara vavagisipape. <sup>18</sup> ☆ Uva vigei tapo viapau oiso touvira ora vigei iava puaura ruupai oiso osa piereva Moses. Viapau. Ari oirara uvuipaai ra vigei-ia vurapaoro Turaro vo vovouroaro eveipaive. Vao-ia rera raga-ia ro Turaro reraaro Tugoropato Uraurato, ira vokiara rutu-ia vigei tavariopaoro kovopaveveira, oiso ra vigei vo vovouroaro riropape avapaoro oiso rutu toupasa osa Krai vo touaro.

## 4

### *Aposel Irara Oiso Toupaveira Osa Pitokava O Verakova*

<sup>1</sup> Pauto vereopa vovou rutu puraoro vegeipa vo kovo vatereva. Eisi osa vituaro iava vegei iava viapau sopauarei raveravepapeira. <sup>2</sup> Uva oisi eisi pievevoiva, vo vovouro eakaveva oara oisoa purapave rupa vovou-ia varao oara-ia oisoa ariia oupave. Uva eisi osa pievevoiva, viapau oiso kuuvupaveaira. Ora vosa vo reo-ia vao Pauto vo reoaro siposipopaveaira, uva viapau oiso va tavariopaveaira. Ari aviavi pievira rutu va iava siposipopaveaira vaore, oiso ra uvui iraopata va-ia taraipasa oiso, Oiraopa-a rutu. Ari ita, Pauto

---

☆ **3:16:** Ro 11:23 ☆ **3:18:** 1 Ko 13:12; 2 Ko 4:4, 6

vegei-ia taraiparoveira oiso, Vegei oiraopa reo rutu kosi piepave. Oiso rutu ita osa oearovu oirara ita vegei-ia taraipaaveira oisi, <sup>3</sup> ✧ vo osa aviavi pievira Pauto vo rearo kosi piepaveaira voeapa. Ari oearovu viapau roroiovira va ouiva. Uva aue oaive-ia vosa voea raga ora opesi pie ovoiave eisi va iava. <sup>4</sup> Uva eisi osa piepaiveira vo rara Seten voeao oirao pie vovou asa irara vo rugooroaro ruupareve vara rupa piepaoro, ro raga ita Rovopatoa Rutu Tugarato vo rasio iava. Oire ra oisi iava viapau aviavia vai kekepave, vo aviavio oa Vearo Siposipo iava rugorugooarare roropaiveira vara aviavi piepasa. Vo siposipo-a vao oa rera iava Krai toupaveira. Ro ira kerariava toupaveira oiso rutu osa Pauto. <sup>5</sup> ✧ Uva viapau oiso ora vegei raga iava siposipopaveaira. Viapau. Ari vegei Krai Jisas iava siposipopaveaira oiso, Rera-a Turaro. Ari vegei-a kovopatoarei visiipa vo Krai vaisiara-ia. Eisi osa vo reo iava tavipaveaira. <sup>6</sup> ✧ Aue iava uvare Pauto oiso puraroepa, “Aviavia rorori vova rupa tapi.” Ira raga ita Pauto ira aviavia roro piepareveira vigei iava sopaura-ia vigei iava rupa vovouro verapaoro. Oisore ra vo aviavi iavirava varao-ia roroiovira taraipavio Pauto vo vovouroaro, oarare oisi eisi roropaiveira Jisas Krai vo vovouaro iavirava.

<sup>7</sup> Pautoa raga-a ira vegei iava sopauarei oisi pierava, oiso ra oisi aviavivira toupave. Ari ita, oiso vegei piepareveira osa pitokava o iria uvuipaoi ra pegepege ovoio viro opesi ovoioro. Uva va-a eva oa uvuipai Pauto vo goruaro kareke

---

✧ 4:3: 2 Ko 2:12, 3:14; 1 Ko 1:18 ✧ 4:5: 1 Ko 1:13, 23 ✧ 4:6: Jen 1:3

piepasa, uvare rera vaaro raga-a gorua oava toupavevoi. <sup>8</sup> ✧ Oiraopavira rutu tavakaara vegei-ia pou ragapa piroveira vaore, osa ra vegei tupaive, vo osa viapau. Ari ita, ovokirovu-ia vegei vo rugooroaro vavagisi ragapapeira, ovusa viapau uvuipai ra vo kovo kavuve. <sup>9</sup> Riro irara rutu vegeiva ora keripa irara toupai, ovusa vate irara oave viapau vegei eakapai. Ovokirovu-ia vegei iava varauarei upia piepaiveira, uva viapau oiso vegei opesi pie ovoipaiveira vegei upopaoro. <sup>10</sup> Vokiara rutu-ia vegei oiso piepaiveira osa Jisas pieiva rera-ia vuria puraoro. Uva oisi-a eisi osa va vuria oupaveaira vao oa-ia goruvira rutu torepaveaira. Oisore ra Jisas vo tootooaro vo goruaro roroiovira karekepape vo varaura oave-ia ouareia raveravevira toupaveira. <sup>11</sup> Vokiara rutu-ia vegei iare kopiia tutuu piepaiveira, uvare Jisas-pa kovopaveaira, oiso ra oearovu rera vo goruaro eveipaive vao oa purapareveira vegei iava varaura oave-ia, vo ovusa kopiisa tutuu-paive. <sup>12</sup> Uva oisi-a eisi osa vituaro iava visii tapo uvuipatai ra Tootooa oupata. Vo uvare kopii-a vao vegei iare tutuu piepaiveira, vo ovusa Pauto vo reoaro kosi piepave visii tauvapasa.

<sup>13</sup> ✧ Ari ita, vegei oiso rutu toupavevoi osa ro iravu ira rigatoa purareva Tugoropa Vuku-ia oiso-ia, 'Ragai oirao pie vovou rutu pura rovoava. Uva va-a eva sirovava oiso reoreoparai kosi pievira.' Oiraopavira rutu oiso osa vegei Pauto vo reoaro iava siposipopaveaira, vo rara rera oirao piepave. <sup>14</sup> Uvare taraipaveiei oiso,

---

✧ 4:8: 2 Ko 7:5, 6:12 ✧ 4:13: Sam 116:10

Eera Pauto Turaro Jisas vorevira tore piereva rera tootoo pieoro. Oa-ia oisi taraipaveiei, Osa ita vegei vorevira tore piereverea vegei vore piesa visii tapo ora rera iare, vo rara vigei rutu Krai Jisas tapo ora tавosipavio. <sup>15</sup> Vo tavakaro rutu varao oara oupaveaira vao iava Vearo Siposipo siposipopaoro visiipa. Oa iava varare oiso pura-paraveira, “Vearopai.” Eake iava? Uvare vegei-ia vurapaoro tauvaa oupataveira, vo rara goruvira torepave. Ora oearovu tapo riro irara vo tauva ouive, vo rara Pauto vaaro siraoa voe-ia karekepe. Oire ra va iava riro irara rutu oiraopavira Pauto vaisiario kae piepaive rera-ia vuurapa vaisi purapaoro.

*Vao Iava Tavaka Oa Riroa Keraria Kareke Pieverea*

<sup>16</sup> Eisi osa vituaro iava vegei iava sopauarei viapau oiso raveravepapeira rera oirao piepaoro. Vo ovusa vegei iava varauarei opesipaoro avapai oisivi raga. Vo osa vokiara rutu-ia vegei iava sopauarei gorua oupaiveira. <sup>17</sup> ☆ Evara-a vuri-ara oara vegei-ia purapaiveira gareparavi raga. Uva opesi ovoipapeira, vo ovusa goruvira rutu tore iraopave. Uva oisi-a eisi osa vituaro iava riroa rutu voria oupavearea voari utupaua varao iava vearopara oaraei vuvuiua-ia vegeipa opesi asavira. <sup>18</sup> ☆ ☆ Eake iava? Uvare ora vegei iava sopauarei rutu tovo iraopaveaira varao-ia Pauto varaaro, oara-ia oirara viapau uvuiupaaveira oiso ra vara kekepaive. Viapau varao-a oirara oara

---

☆ 4:17: Ro 8:18 ☆ 4:18: Ro 8:24; Hi 11:1-3 ☆ 4:18: Ro 8:24; Hi 11:1

kekepaiveira vo rasio-ia. Uvare varao raga oara-ia oirara uvuipaai vara kekepasa, oara evara rutu opesi ovoiperea. Vo ovusa varao oara-ia viapau uvuipaaveira oirara oiso ra vara kekepaive, oara touvira rutu toupaverea opesi asavira. Oara rutu-a evara oarare rugorugopaveira.

## 5

*Aposel Irara Vo Oirao Pieroaro Voea Iava Sopaura Oaive Oisoa Goru Piepaive*

<sup>1</sup> ☆ Vo osa vo rasio-ia toupaveira, uva vegei iava varaura oiso rutu toupaveira, kepa. Uva oiso taraipave, Okepa-a vao opesi ovoipapeira erupaoro. Oa isivaaro iava okepavu epao veg-eipa, vo kepao oa purareva Pauto vo vuvuiua-ia vegeipa. Okepa-a viapau irai oiratoa vai oa paureva. Okepa viapau opesia vaiei vegei arova. <sup>2</sup> Uva oiso purapaveiei, “Ae, siraovira.” Ari ita, ruipa iraopaveiei oiso ra airepauarei vai-ia varauarei vai touve vo kepa-ia vao oa epao vuvuiua sovara-ia vegeipa. <sup>3</sup> Ari ita, airepauarei vaipa varauarei ruipa iraopaveiei vaopa, teapi kopiiveiera, viapau varauarei vai pere vegeipa vo utupa tootoo-ia. <sup>4</sup> ☆ Vo osa touvira vo varaareo-ia toupaveira vo rasio-ia, uva upiara sovopaoro koikoipapeira ora siitokaara. Uva viapau oiso purapaveiei, Viapau ruipapaveiei vegei vouareiaropa varauarei. Viapau. Ari vegei oiso pura iraopaveiei, Ruipapaveiei rutu ra vegei vouareiaro varauarei kavuve, vouareo ouarea-ia kopiiveare. Ra va iava tuariripauarei tavariove

airepauarei-ia toupasa, vouarei ouarea viapau opesia vaiei. <sup>5</sup> Pauto rera raga vegeipa raiva purareva vaore, oiso ra ora vegei iava varauarei oave tavariope airepa vararei ousa. Uva vegei vatereva Tugoropato Uraurato vore sopauarei oave iare varao rutu oirao piepasa rera iavirava oara rutu purareva Pauto vegeipa.

<sup>6</sup> Eva-a oa vituaro iava vegei goruvira rutu toupaveaira tuuvu vovou rutu-ia. Vo uvare taraipaveaira oiso osa tootoopaveaira vova ora vegei iava varauarei-ia vo osa tauaivira toupaveaira Turaro vo uruiaropa. <sup>7</sup> ☆ Vo osa touvira viapau Turaro kekepave, uva rera vo touaro oirao piepaoro toupaveaira, vao oa sirova ora vegei vo touaro purapaveaira. Uva varao oara kekepaveaira, viapau vara kekepaoro raripaveaira vegei vo oirao pie vovouroaro purapaoro. <sup>8</sup> Oire uva tuuvu vovouvira rutu toupaveaira. Oa-a vao oa iava vegei vo ruipaaro oiso toupaveira, ra ora vegei iava varauarei kavuve rera tapo Turaro toupasa vo rera vo uruiaro-ia. <sup>9</sup> Ari rovopa rutu-a vao-ia ruipa vegei vaaro Pauto roru piepasa vo rasio-ia tupaoro vo ora vegei iava varauarei-ia ora vo vuvuiua-ia. <sup>10</sup> ☆ Oiraopavira vigei rutu vovio utupaua rera ruvara-ia torevioverea Krai, vo ovusa vigei vo vovouroaro rovirieipareve. Uva evoa vigei rutu totoevira voria oavi ouperea rera ruvara-ia, ora vigei vo kovoroaro voriaro vo kovoro oara purapaveira vo rasio-ia tupaoro. Ari ita, oearovu roru oupaiverea vearo kovoro oaive

---

☆ 5:7: 1 Ko 13:12 ☆ 5:10: Ro 14:10; Ef 6:8

voriaro-ia, osa voeao vuri kovo purapa irara, viapau.

*Vao Iava Voeao Tauvapasa Oea Katai Vovou Rutu Purapaive Pautoa Tapo*

<sup>11</sup> ☆ Oire va-a eva vuri kovo voriaro oa-ia taraipaoro uriri iraopaveaira. Ouriria vao vituaro iava vegei goruvira oirara rutu tavitavi iraopaveair, oisore ra ora porepaave Turaro iare. Uva oisi-a eisi osa iava Pauto vegei vo vovoureiaro-ia taraiparoveira rutu. Uva visii tapo ita tavipavevoi, oisore ra visii tapo vegei vo vovoureiaro-ia taraipata vo kovo iava vao oa purapaveaira. <sup>12</sup> Viapau oiso voreri tavi vaiei oa-ia uvuipaveiei ra visii ita tavive oisi oiso-ia, “Vegei oiso piepavevoi vearovira, eke eisi osa piepavevoi vearovira.” Viapau. Ari visii tavitavipavevoi ora vegei vo vovoureiaro iava. Oa iava uvuipatai ra voeao vo reoroaro pukopaoro voea tavipata vegei iava, vo osa rorupata vegei-ia. <sup>13</sup> Vosa kokoropa rugoorei vai-ia kovopave, uvuipavei vo kovo purapave Pauto vaisiaro kae piepasa. Ari vosa torevokovira kovopave, oa-ia uvuipaveiei visii tauvapasa. <sup>14</sup> ☆ Ari Krais raga vaaro riroa siraoa oa vegei oiso piepaiveira, oa iava viapau uvuipaveiei ora vegei vo ruipaaro raga sirova utupasa. Viapau. Ari rera raga vo rugooaro-a oa sirova utupaveaira. Uvare vegei ita oisi rera-ia oiso taraipaveaira, uvare rera raga-a kataito, ira kopiïroepa oirara rutu vo vovouroaro voriaro ouoro. Ari ita, rera raga iavirava oirara rutu toupaveira vo Pauto osireiaro-ia oiso rutu osa

---

☆ 5:11: Hi 10:31; Ju 23 ☆ 5:14: Ap 18:5; Ro 5:15

kopii irara. <sup>15</sup> Uva kopiiproepa oirara rutupa, oisore ra viapau uvuipaviei ra ora vigei raga vo ruiparoaro sirova utupavio vigoa Tootoo Ovoi ouera. Viapau. Ari rera raga vo ruipaaro-a, ro ira kopii iava vorevira toreroepa vigei rutupa Airepa Tootoo vateoro.

<sup>16</sup> Osa-a eisi osa vituaro iava vegei viapau uvuipaveiei ra vo rasio vo pitupituroaro sirovava touvira rutu oirara vo vovouroaro rovirieipave. Viapau. Ari oiraopavira rutu-a vosa Krai keke rovevevori voviri rovvira, oire uva voa-a evoa uva vo rugoo sirovava eva vo rasio iava va rera vo kovoaro rovirieivevori. Uva viapau uvuipaveiei ra oisi eisi pieve vo vokio. <sup>17</sup> ☆ Oa vituaro iava vosa ro oirato ira Krai tapo ora tavosiparo, oire ra va iava oiso karekero, Airepatoa rutu. Vo uvare rera vo vovouroaro tuariripa vovouro kavu ovoirevo vao-ia tousa airepa vovou.

<sup>18</sup> Pautoa raga ira oisi vigei airepavira kareke piepareveira vigei vo vovouroaro tavariopaoro. Ari ita, vigei-a vao vigoa rovvira rerava oisoa ora keru rovpavio. Oa iava Oviito Krai siporeva. Ira iavirava Pauto vigei oisi pierava, Ora rera raga vate iraraaro vigei. Oa isivaaro iava vegei vatereva vo kovo, oisore ra oearovivu agiagipave rera iare. <sup>19</sup> Ari ita, vegei vo siposipoaro-a vao-ia oiso toupai, Pauto oirara oisoa agiagipareve ora rera iare. Vao iava uvare Krai vo kovoaro-a, ira kopiiproepa oirara rutupa. Uva Pauto viapau oiso vuri vovouro rigatoreva oirara varaaro vara vievieipasa, oiso ra voa varare rugoopaoro oirara togapareve vara-ia. Viapau. Ari vo

---

☆ 5:17: Ro 16:7; Ga 5:6

siposipo-a oa vegeipa vatereva, oisore ra oirara rutu tavitavipave rera iava oiso, Ro oirara rutu agiagipareveira voea kavikopaoro ora rera iare vorevira.

20 ☆ Uva oisi-a eisi osa toupaveaira Krai vo reoaro kaepaoro vaore, oiso ra vegei gisipoaro-ia Pauto visii tavitavipave. Uva va-a vao oa iava Krai vo vovouaro kareke piepavevoi goruvira rutu visii tavipaoro oiso, “Ora visii iava vaseta Pautoa-pa. Oa iava uvuiparoi ora rera iare visii agiagipareve visii kavikopaoro. Oa iava uvuipatai ra oiso rutu toupata, Oiraopa irara rutu rera voeaaro. 21 ☆ Ari ita, Krai ira-ia oisoa viapau vuri vovouro vai toupave. Uva Pauto oisi rera piereva, oiso ra vigei varaaro vuri vovouro kaereve varao vova vigei iava ora rera iare. Oa iava uvuipaviei ra Krai tapo tavosivira rutu toupape. Ra va iava Pauto vigei kekepareve oiso, Sisigarue vovou irara rutu. Oiso rutu osa rera Pauto vo vovouaro sisigarue-a rutu.

## 6

### *Pol Riroa Rutu Tavaka Kaereva Vo Kovo-ia*

1 Vo osa Pautoa tapo kovopaoro visii goruvira rutu oiso tavipavevoi, Opeita Pauto vaaro tauvaa vo vereopa vovou-ia va ou ragapaoro oa ropi ragapata vava tou ragapaoro. 2 ☆ Aue iava uvare Pauto oiso puraroepa vo Tugoropa Vuku-ia,

---

☆ 5:20: 2 Ko 3:6 ☆ 5:21: 1 Pi 2:22; 1 Jo 3:5; Ga 3:13 ☆ 6:2: Ais 49:8

‘Vosa torevokovira rutu karekeepa evo vuuta, oisore ra va-ia visii uvua, oire uva va-ia visii uvuava. Uva vo vuuta eva torevokovira rutu karekeepa, oisore ra va-ia visii kae piea. Oire uva va-a eva oa-ia visii kae pieava.’

Oire uvuta! Evo vuuta-ia visii uvurevere. Uva vo vuuta-a vao-ia vo vokio-ia, oa-ia oiso vovoupa ra visii kae piereve ora rera iare.

<sup>3</sup> Oire uva vegei viapau oiso oavu avu vai purapavevoi oirara kove piepasa. Vao oa iava oearovu uvuipaa ra oiso purapaave vegeire, “Vuri kovo eva oa purapasivoi.” <sup>4</sup> Viapau. Ari vegei orekerovu rutu oiso purapavevoi vegei vo kovoaro vearovira kareke piepasa vo kovo-ia oa purapavevoi Pautoa-pa. Vosa tuuvu vovou rutu purapave vuriara oupaoro oearovu ruvara-ia ora osiitokarovu rutu oara rutu vegei goru piepai, oisore ra goruvira rutu torepave oisi iavirava. <sup>5</sup> Iu. Oearovu vegei oisoa ragipaive. Ora oisoa vegei tovo ragapaive tuukepa kepa-ia akukuvira raga. Ovusa oearovu vegei kovokovopaive vegeiva kuarapaoro. Vo ovusa kasivarivira rutu kovopave uusi asavira ora ogoevira vo ovokirovu-ia. <sup>6</sup> Vosa vara evara vegei iare oisoa poupa piro, uva ora goru piepave rutu. Viapau vuria vai puravevora. Ari oisoa roroio rugorugoo raga rutu purapave. Ora oisoa kave vovou purapave ora vereopa vovou vaore, oiso ra oearovu va iava taraipaave oiso, Akoea, vearotoarei-a Pauto kovopatoareiaro. Ari ita, vegei oisoa oiso ragavira piepave rera vo goruaro iavirava Tugoropato Uraurato kaviko vovou rutu

purapaoro. <sup>7</sup> Oiraopa reo raga oisoa vatepave, ora vearo pitupituro purapave vo rera vo goruaro raga-ia. Ra oiso ragavira va-ia vao tore-voko vovou pitupave osa ro ira kakutoa raga-ia ora virivaripaoro upoa purapareve rera-ia. <sup>8</sup> Uva oearovu oisoa vegeire oiso rugoopaaave, Vearo kovo purapasivoi, vo osa oearovu, viapau. Ari oearovu oisoa vegei takaupaive, vo ovusa oearovu vegei vaisiaro kae piepaive. Vo ovusa oearovu vegei vaisipaoro oiso purapaave, “Riro kuuvutoarei.” Vo ovusa oiraopa reo rutu iava tavitavipave. <sup>9</sup> Ari oearovu vegeire oisoa oiso purapaave, “Aapaapautoarei ratau toutoarei.” Vo ovusa oearovu rutu vegei vo kovoaro-ia vearovira taraipaoro vegei eveipaive. Uva veg-eipa tutuu piepai oiso ra kopiive. Vo ovusa vegei-a vao touvira rutu tootoovira toupavevoi. Ari ita, oirara vegei ragipaiveira vurukoara-ia. Oa-a vao oa-ia viapau vegei upo ovoipaiveira ra kopiipave. <sup>10</sup> ☆ Ari ita, oearovu vegei iava sopauarei vavata piepaiveira, vo ovusa touvira rutu rorupave. Ora oiso toupaveaira, Vegei-a apotatoarei. Ari oiso toupaoro oearovu riro irara oiso purapaveaira ra orekerovu rutu-ia pitupaive vearopara Pauto varaaro, vo rara Pauto vo reoaro vatepave voeapa. Ari oavu-a vao-ia vao iava osa oearovu vegeire oiso rugoopaaaveira, Viapau oiso oaravu avu vai peira vaitereipa. Vo ovusa orekerovu rutu vegei varaaro toupave.

<sup>11</sup> ☆ Vate irara oaa visii, visiigoa Korin-ia toupataveira. Visiigoapa sirao iraopaveiei oa-ia

---

☆ **6:10:** Ro 8:32; 1 Ko 3:21    ☆ **6:11:** Esi 33:22; Ais 60:5

viapau oiso oreovu avu vai vataupavevoi visiipa. <sup>12</sup> Uva-a evoa uva viapau ora vegei iava sopaura oave vairupaveaira visiipa. Viapau. Ari visii raga-a taru, visiigoa ora visii iava sopaura vairupataveira vegeipa. Oa iava vigei rutu viapau katai vovou-ia toupapeira. <sup>13</sup> ☆ Oire uva va-a vao oa iava ragai vo reo vatepaavoi oiso rutu osa aiteto ovii iraraaro tapo ora reoreoparoveira. Ora visii iava sopaura oavisii karuta vegeipa siraosa, oiso osa vegei ita oisoa vokiara rutu-ia visiipa siraopave visii kavikopaoro rutu.

*Vigei Raga-a Pauto Vo Kepaaro*

<sup>14</sup> ☆ Oire vosa visii Krai voeaaro visiigoa orekerovu vearoara pura ruipapata, ra viapau oiso ra voeoro tapo ora tavosipaoro oirao pie vovou asa irara oisi vara purapata. Uvare apeisi ragavira uvuipatai ra vuria tapo tavosipaoro veoro vovou raga purapata? Ora apeisi ragavira uvuipatai ra voeoro tapo ora tavosipata oea rupa vovouva toupaveira, visii vao visiigoa aviavi vovouva toupaveira? Vosa eisi ragavira piepata, ra viapau oiso vearovira kovopata voea tapo ora tavosipaoro rutu. <sup>15</sup> E Krai vaio ora Seten uvuipasi ra katai vovou purasi? Asi viapau rutu. E ro oirao pie vovouto oirao pie asato vo vovouarova tapo vaeavira toupaveira? Easi eisi viapau rutu. <sup>16</sup> ☆ Vigei-a Pauto vo kepaaro Tugoropa Kepa, ro Pauto Tootoo Ovoi. Uva apeisi-a? Uvuipatai ra orekerovu avu vai oupata vo tugara kare vo kepaaro vo orekerovi tovopasa

---

☆ **6:13:** 1 Ko 4:14 ☆ **6:14:** Diu 7:2-3; 1 Ko 5:9-10 ☆ **6:16:** 1 Ko 3:16; Jer 31:1; Esi 37:27

Pauto vo kepaaro-ia Tugoropa? Viapau. Aue iava uvare Pauto oiso puraroepa vigeire,

‘Ragai pauparaverea vo uva toupaveira ragai voeaaro oirara. Uva-a voa uva voea vuutaaro-ia toupaverea. Ra voa oiso toupaa, Ragai-a voea reraaro Pauto. Vo osa voea oiso toupave, Ragai voeaaro oirara.’

17-18 ☆ ☆ Ora oiso tapo osa puraroepa Turaro,

‘Uvui patai ra voea ruvara iava ora goropaoro avapata. Opeita varao-ia pitupata oara vuivui pavira toupaveira. Vosa eisi pieta, oa iava uvui parai ra visii ora ragai iare oua. Ra va iava oiso toupaa, Ragai-a visii aitearo. Ovusa visii ita oiso toupata, Ragai ovii iraraaro visii, ora ragai

ovii riakoaro visii. Eisi osa purarai, ragai vao-ia Gorutoa rutu Turaro.’

## 7

1 ☆ Vate irara oaa. Reo ovoiro evara toupavoi vigeipa. Osa ragavira-a eisi osa uvui iraopaviei ra orekerovu rutu varao kavupape oara-ia ora vigei iava varaura ora sopaura vuivui piepapeira. Oa iava uvui iraopaviei ra ora airerei piepavio rutu Pautoa-pa avivikepaoro.

*Korin-pa Irara Ora Voea Iava Sopaura Oaive Poreivoiva, Pol Rorureva Rutu*

2 ☆ Ari ita, vegei viapau oiso vuria vai puraveva visii iava irai-ia. Viapau oiso irai keaveva visii iava irai piro pieoro. Viapau oiso irai keaoro

---

☆ 6:17-18: Ais 52:11 ☆ 6:17-18: Hos 1:10; Ais 43:6 ☆ 7:1: 2 Ko 6:17-18 ☆ 7:2: 2 Ko 6:12-13

orekerovu avu vai oisoa ou ragapave irai ruvara-ia. Osa vituaro eisi uvuipatai ra vegeipa siraopa vovou rutu vatepata. <sup>3</sup> Uva viapau oiso eisi puraparai visii togapaoro. Viapau. Uvare oiso puraparai vorevoreripavira visii tavipaoro, Rirovira rutu ora vegei iava sopauarei rutu-ia visii kaviko iraopaveaira visiipa siraopaoro. Oa vituaro-a vao oa iava vegei iava sopauarei visii tapo ora tavosipapeira, vo ovusa tootoovira toupave, eke vo osa tapo kopiive. <sup>4</sup> Viapau oiso orugorugooi epao ita oa purapaavoi oiso reopaoro visiire. Uvare visii vo vovouroaro-ia roru iraopaoro taraiparai oiso, Torevoko vovou rutu purapatavere. Ari ita, otavakarovu rutu oisoa vegei-ia poupa piro. Uva-a evoa uva oiso visii iava uvuvevora, Vearo pitupitu purapatavoi. Eva-a oa vituaro rutu iava varaata vovouvira toupaveaira visii-ia roru iraopaoro.

<sup>5</sup> ✧ Ari ita, oiso ragavira-ia Masedonia Provins-ia pou viroveiepa. Uva viapau oiso voa rea-reaveiepa, uvare otavakarovu rutu vegei iare voa pou piropa, vo osa oearovu vegeiva ora kaure-opaaepa. Oa-a vao oa iava vegei iava sopauarei rirovira vavataepa rugorugoo iraopaoro. <sup>6</sup> Uva rera-a Pauto ira uvuiparoi vo vavataro verapareve oirara sopaaro iava. Osa-a oiso osa vegei-ia piereva vo osa Taitas siporeva vegei iare. <sup>7</sup> Uva viapau oiso rera keke ragapave. Viapau. Ira-ia rorupavevoi rutu, uvare rera vo siposipoaro uvuvevo vao visii iava, vo uvare vearovira rutu rera tauvatavora rera iava sopaua rutu goru piepaoro. Oiraopavira rutu ragai tavirevorao visii iava,

---

✧ 7:5: 2 Ko 2:13, 4:8

vo uvare ragaipa oisoa ruipapata oiso ra ragai keketa. Ora vo osa oisoa ragaipa rirovira sir-aopata. Ora vao iava tapo osa ragai vo reoroaro sirova oisoa goruvira rutu utupata. Oire uva va-a eva tapo-ia rirovira rutu roru iraopaavoi.

<sup>8</sup> Ari ita, ragai vaaro-ia rovoa pasia taraiparai oiso, Voea vaipa pasi riro vavataa vai vateavora vao sipooro. Ari viapau oiso siraoparai vo vokio-ia vo pasi iava eva. Uva taraiparai oiso osa visii sirao pieavora gare visivi raga. Ari viapau oiso ragai iava sopaua oaa vavatapai visiire ru-goopaoro. <sup>9</sup> Viapau. Ari ragai roru iraopaavoi. Uva viapau oiso vo sirao vavataaro iava-a eva visii vaaro. Viapau. Ari vao iava uvare visii vo vavataroaro-a evara oara vituaro iaya ora visii vo pitupituroaro tavariotavora ragai vo reoaro uvuoro. Uvare Pauto kasikasi pievira vo vavataro kovo pierevora visii iava sopaura-ia. Uva oisi-a eisi osa vituaro-ia ragai viapau oiso visii vuri pieavora. <sup>10</sup> ☆ Eake iava? Uvare vo vavataro evara oara iava uvuipa Pauto oirara vorevira sopaaro porepareve. Ra va iava Pauto voea orirureve. Osa iava eisi vigei rutu uvuipaviei rutu ra rorupe. Ari vosa vo tavakaro vo rasio iava oupaive oirao pie asa irara, oa iava uvuipaai ra kopii ovoipaave rara, vo rara viapau oiso ora oeai iava sopaura vai oaive vorevira poreive va iavirava. <sup>11</sup> ☆ Vearovira rugorugoo iraopata vo tavakare vao-ia, uvare Pauto oisi va-ia vo kovo purareva visii-ia. Uvare va iavirava oisoa oisi rutu goruvira rugorugoo iraopata. Ora oiso tapo osa va iavirava ikauvira rutu vo reo

pukotava, oa-ia visii vo vovouroaro torevoko vovouro karekeepa vaore, oiso ra viapau oisi orugorugooroi purapaive oearoi visii iava. Ari ita, uvare oisi-a eisi osa iavirava vuri vovou veritavora vapa uriripaoro vapa pura arapa ita. Iu, uvare ragaipa siraopaoro goruvira rutu ragai vo reoaro sirova torevokovira rutu utu iraotaepa rera eera torevokooro ira vuri pitupitu purareva. Oa iava va eakareva. Oire uva oisi-a eisi osa iava ragai vorerivira keke ruipapatai vaore, ra visii vovouaro kekeoro va-ia oisi taraira eisi oiso, Oiraopavira rutu viapau oiso vuria vaiei visii-ia, vo uvare oisi eisi rera pietava eera.

<sup>12</sup> Oire vo rigato eva oa puraavora uva viapau oiso rugorugoorara, Uvare vuri pitupitu purareva, ora o tapo iria rera vovouaro-ia vuria oueva. Viapau. Ari visiire rugorugooapaoro evo pasi rigatoavora visiipa. Oisore ra va kekeoro vo reo sirova utuoro ora visii-ia va iava taraita vo Pauto osireitoaaro-ia. Ra oiso purata, “Oiraopavira rutu oiso osa Pol-pa siraopavioveira ora voeao oea rera tauvapaiveira.” <sup>13</sup> Oa-a eva vituaro iava vegei iava sopauarei varaata piepataveira.

Iu. Roru iraopavevoi visii vovouroaro-ia ora ro-ia tapo Taitas. Uvare vegei roru pierevora rutu va-ia, osa visii iava vegei tavitavirevora, vo osa visii rutu rera vo vovouroaro goru piepatava rera vo tavakaroaro verapaoro. <sup>14</sup> Ari ita, voviri tuariri Taitas tavi rovoava oiso, “Evoea Korinpa irara oea ragai vo reoroaro uvuivere rara.” Oire uva va-a eva osa ragai vo reoaro eva oirao pietavora rerapa visii vo vovouroaro iava.

Uvare vokiara rutu-ia vegei visiire oiraopavira reopaveira. Oiso osa vo reo oa vateava Taitas-pa visii iava, uva oisi oiraopavira rutu karekeera. <sup>15</sup> Oire uva visiire rugorugooaoro rera vaaro siraopa vovou kavikoa riropai. Eake iava? Uvare ikauvira rutu ora visiipa rera rei vaisi pietava, vo uvare rera vo reoaro uvutava. Ora vao-ia tapo osa ora visii raga oisoa ora uriri piepata oiso rugooaoro, E vearovira avu rera vo vovouaro sirova utuviovere? <sup>16</sup> ✧ Uva roru iraopaavoi, uvare vao-ia tarai ovoirai oiso, Goruvira rutu eisi vo vovou purapataveira eva vearoa.

## 8

### *Oirao Pie Vovou Irara Uvuipaai Araoko Irara Oaive Tauvapaive*

<sup>1</sup> Araoko irara oaa, oiso ruipa iraoparai visiipa ra oiso ragavira taraipata voeao-ia lotupa gururo oea voraro toupaveira Masedonia Provins sovara-ia. Vao iava osa Pauto oisoa rirovira rutu voeapa vereopa vovou rutu purapareve. <sup>2</sup> ✧ Vosa riro tavakaro rutu voea-ia pou piro, uva evara-a oara-ia tupaoro uvuipaai touvira ra roruvira rutu tupaive. Uva vo roruia eva vituaro-a vao-ia, orekerovivu-ia voea varaaro oara-ia oisoa sirao vate purapaive. Oiraopavira uvare apota iraravi rutu-a. Ari oisi tupaoro apotavira riroa rutu sirao vate puraivora. <sup>3</sup> Uva oiraopavira visii tavipaavoi oiso, Voea varaviaro rutu orekerovu vateivora Kraisi voeaaro apota irara tauvapasa. Ari ita, pute pievira oaravu ita

voea varaaro vateivora. Osa piepaivora eisi ora voea vo ruipaaro raga sirova. <sup>4</sup> Uva goruvira ragai tavipaivora, “Igei ruipa iraopaiei rutu oiso ra sirao vate purapaio va takuvupaoro oearovu vo vateroaro tapo. Oa iava uvuipaiei ra vasia Pauto voeaaro tauvapaio.” <sup>5</sup> Uva oisoa oiso keapaave, Gareavi raga monia sirao vate oa vatei, osa viapau. Riroa rutu oa vatepaivora. Ari ita, oisi-a eisi osa ragavira ora voea rutu iava sopaura rutu oisoa Turaropa vatepaive. Eisi osa ragavira Pauto vo vovouaro sirova utuoro ora voea rutu iava ita sopaura vateiva vegei tauvapaoro.

<sup>6</sup> Oa-a eva oa iava oiso Taitas-re puraveiera, “Ari ita, voviri tuaririvi Korin-pa irara tavirivora, oiso ra sirao vate purapaive. Ari vosa viapau ikaupavira va guruguruive, uva eva ragaia uvuipauei ra voea tauvarivora, va ikauvira opesi pieive va guruoro.” Eisi osa rera tavivevora.

<sup>7</sup> ☆ Oiraopavira rutu ita oiso osa ovokirovu-ia okovorovu purapata, ra vearovira rutu vara purapata riro goruvira. Uva oisi-a eisi osa ragavira visii-ia taraiparai oiso, Osa ita goruvira rutu Jisas vo reoaro-ia pitupataveira. Ora va kosi piepataveira vearovira rutu. Ora vearovira rutu vearo tarai-ia taraipataveira. Ora vegeipa sirao iraopataveira. Ari ita, ikauvira rutu ragai vo reoaro uvu ovoitava ragai tauvasa. Oire uva vearovira rutu pute pievira vara evara purapataveira. Uva visii arepaavoi ra vao tapo sirao vate vearovira rutu ita purapata.

<sup>8</sup> Ari ita, ragai viapau oiso reo goru vai purapaavoi vaore, oiso ra va sirova utupata. Viapau.

☆ 8:7: 2 Ko 9:8; 1 Ko 1:5, 12:13

Ari visii tavipaavoi voeao iava oea oiso ruipapaai ra oearovivu tauvapaive. Uva visii akepaavoi oiso, “E uvuipatai ra oisi pieta eisi?” Ra va iava visii vaaro siraopa vovou kareke pieta viaevira rutu. <sup>9</sup> ☆ Uvare taraipatai vigei reraaro Turaro Jisas Krai vo vovouaro-ia vao vereopa vovou. Ira oisoa riroara rutu-ia orekerovu pitupareve ora rera varaaro. Ari ita, oa iava vara-ia ora apota pieroepa rera raga visii rutu tauvaoro. Uva oisi ora apota pieroiva, eisi visii piereva, oiso ra riroara rutu-ia orekerovu pitupata rera varaaro vearopara.

<sup>10</sup> Oire uva oiso rugorugooparai vao iava, Vearopai vosa vo kovo opesi pieta ora visii varaaro moniara guruoro sirao vate puraoro, vo kovoa roivotavora vo ivari-ia oa putevora. Ari ita, uva voari oearovivu tauvasa vovou rovoltaera.

<sup>11</sup> Uva oisi-a eisi osa iava uvuipatai ra ikauvira ora visii vo kovoaro opesi pie ovoita visii vo ruipaaro oirao piepaoro. Ra oisi vo moniro guru ovoipaoro voeavio apota irara tauvapata voea vatepaoro vara. Vosa riroara moniara sirao vatero touve, oara-ia ita uvuipatai ra vara vateta. Ari vosa garearavi, oire oisi raga ita vara vateta ita voeapa. <sup>12</sup> Vosa vearo vovou rutu purata vo vate purasa eva siraoa, oire ra va-ia Pauto roru pieta. Vosa riopara rutu, ora garepara visii varaaro oara pitupata, uva viapau oiso Pauto vara vieipare. Uvare va-a eva visii raga vo vovouaro vituaro oa-ia oisi rera eisi roru piepataveira.

<sup>13-14</sup> Viapau oiso visii tavipaavoi ra visii raga

---

☆ **8:9:** 2 Ko 13:14; Fl 2:6-7

kasivarivira kovopata, ovusa oearovu tou raga-  
paive pokapokapaoro. Viapau. Ari vo vuutao-ia  
riroara rutu orekerovu toupai voi visii ruvara-ia.  
Evara-a oara iava uvuipatai ra voeaviopa apota  
irara vatepaoro voea tauvapata. Oisore ita ra vo  
utupaua riroara vai-ia ita pituivere. Oire ra visii  
tauvaive ita oarai vatepaoro vo osa ita apotavira  
toupata. Osa iava uvuipatai ra vaeavira rutu  
ora tuutuukopata ita. <sup>15</sup> ☆ Tugoropa Vuku oiso  
purapapeira,

‘Ro ira riroara rutu ora rera varaaro gurupareve,  
oara-a evara viapau oiso varao-ia  
putepaiveira oarapa ruipaparoveira.  
Ora oiso osa ro ira gareparavi ora  
rerapa gurupareve, oara-a evara viapau  
oiso potepaiveira varao-ia oarapa  
ruipaparoveira. Oara rutu evara rerapa  
uvuipai ro ira ora rera iare riroara  
rutu gurupareve, ora ro ira ora rerapa  
gareparavi gurupareve.’

Uva oisi rutu toupai voi vo visiipa vo osa  
orekerovu gurupata sirao vate purapasa oearo-  
vivupa.

*Oearovu Kovopa Irara Poua Virovere Korin-ia*

<sup>16</sup> Vegei Pautoa-ia vearo vaisi purapavevoi  
rorupaoro rutu, uvare Taitas eisi pierewa oiso  
ra visiipa siraoparo, oiso osa vegei oisoa visiipa  
siraopave. Oa iava rirovira rutu oisi vovou  
iraoparoi oiso ra visii tauvapareve. <sup>17</sup> Ari ita, ora  
rera vo vovouaro rutu sirova utuoro uriorovere  
rara visii tauvapasa. Vosa oisi eisi pierewe, oire ra

oisi iavirava vegei vo reoaro sirova uturo vao oa-ia rera sipopavevoi visii iare. <sup>18</sup> Uva vaiterei rutu sipopavevoi visii iare ora ro iravu araokoto oavi. Ro ira-ia vearo vaisi rutu purapaiveira lotupa gururo vo uruiara rutu-ia. Eake iava? Uvare vearo kovo rutu purapareveira Vearo Siposipo kosi piepaoro. <sup>19</sup> Ora vao tapo-ia oiso-ia uvare voea raga lotupa irara rera reesioro rera ropoiva vaore, oiso ra vegei taveopareve. Ra igei rutu vo kovo purapaio Turaro vaisiaro rei piepaoro, vo osa sirao vatero kaepaoro avapaio voearopa apota irara. Oire va iava oisi ora igei iava voea tauvapa vovouro kareke piepaio voeapa.

<sup>20</sup> Oire uva oisi-a eisi osa piepaoro ora vatatopopaio rutu vaopa, teapi oearoi igeire vuri rugorugoo vai kosi pieve va iava vao vo osa va vao sirao vate riroa vatepaio oearoipa. <sup>21</sup> ☆ Igei katai vovou ragava toupaioveira, oiso ra va iava torevoko vovou raga purapaio Turaro osireiaro-ia ora vo oirara rutu osireiaro-ia.

<sup>22</sup> Oire uva iravu raga ro vigei araokotoaaro ira voea tapo arupavevoi visii iare. Ari ita, ovokirovu rutu-ia rera vo kovoaro sisiropaveaira. Oa-a vao oa iava oiso taraipaveaira rera-ia, uvare rirovira rutu oiso ruipaparoveira ra visii tauvareve. Uva visii-ia vearovira raripaoro oiso vovouparoveira rutu ra visii tauvapareve. <sup>23</sup> ☆ Ora ro Taitas ira ragai tapo kovopareveira visii tauvapaoro. Ora oearovu araoko irara oavi, voeao oea ro-poropoiva lotupa irara vo reo eva voea vaaro kaesa visii iare. Ra voea iavirava Kraiss vaisiaro

---

☆ 8:21: Ro 12:17, 14:18    ☆ 8:23: Fl 2:25

kae pieta. 24 ☆ Uva oiso visii tavipaavoi, ra voeavipa vereopa vovou rutu purapata voea tauvapaoro. Ra oisi iavirava lotupa gururo rutu vaia taraipaave vao oiso osa oiraopavira rutu visii vaaro iava vearo pitupitu rutu siposipopaveaira visii-ia vearo vaisi purapaoro.

## 9

### *Vatevatea Iava Vao Pauto Vaaro Oirara Tauvapa*

<sup>1</sup> Va iava vao visii tavitavi ragapaavoi vo pasio rigatooro, uvare visii-ia taraiparaveira oiso osa apota irara tauva ruipa iraopataveira Pauto voeaaro evoea oea Judia Distrik sovara-ia toupaveira. Ari ita, osa eisi piepataveira ora visii raga vo ruiparoaro sirova utupaoro. <sup>2</sup> Uva visii vo vovouroaro-ia tarai rovaraiva, eisi voeaopa oisoa vearovira siposipopaa oea Masedonia Provins-ia toupaveira. Uva oiso puraparaera, “Voeao vigei araoko iraraaro oea Grik-ia tupaoro, ora voea vo vovouaro puraivorao vao sirao vate vatepa vo ivari-ia oa putevorao. Oire uva visii iava uvuoro voeao Grik-ia tou irara voea vo vovouaro puraivora voeao apotapa irara tauvasa.” <sup>3</sup> Oa vituaro-a eva oa iava voeao araoko irara oavi visii iare sipopaavoi. Oire ra oisi iava vo reo eva visii iava oiraopavira rutu karekepe, vo osa visii ruvara iava oarai sirao vatero vai oupaive. Vosa viapau oisi ovatevatearoi ravaata, ra oisi iava viapau ragai vo reoaro oiraopavira karekepe. <sup>4</sup> Oire vosa oearoi Masedonia iava ragai tapo urioavere, vo osa viapau moni vatatoporo vaiva toupata vare

---

☆ 8:24: 2 Ko 7:14, 9:2

eva sirao vate, uva oisi-a eisi osa iava uvuiparai ra riroa rutu ariia oua visii iava. Oiraopavira oiso osa visii tapo uvuipatai ra vo arii outa, vo rara rirovira rutu vo vatevatearo egaega ragapaoro reoreopata, vo osa viapau vara vatepata. <sup>5</sup> Oire uva va-a eva vituaro iava vigei araoko iraraaro ira pie rovoavoi visii iare sirao vate ravaasa vo vateo oa iava ragai tavi roivotavora. Uva oisi-a eisi osa iava vo vatevatea rutu eva ravaavira visii ruvara-ia toupavere, vo ovusa visii ruvara-ia pou virosa uriora. Ra va iava oiso taraira, Ora visii raga vo vovouroaro sirova ututai vo vatevateao vateoro, vo osa viapau ragai vo reoaro iava.

<sup>6</sup> ☆ Vaore ovoovoa rugoo iraopata ro iava oirato ira gareara takuraara paureva. Oa iava vara kuearo gare visivi ourevere. Ari ita, ro ira riro takuraro paureva, oa iava vara kuearo ita rirovira ourevere ora rerapa. <sup>7</sup> Oire visii rutu katakataivira ora visii vo vovouroaro sirova sirao vatero vate iraota. Ra opeita reo goru ragare rugorugoo iraopata rutu, ra va-ia sirao vate vatepata. Ora vosa oisi vara purapata, ra opeita ora visii ragare siraopaoro rugorugoopata oiso-ia, Ora ragai varaviaro opesi pieavoi. Viapau. Eake iava? Uvare Pauto taru rerapa vereopa vovou rutu puraparevere, ro ira sirao vate purapareve rorupaoro rutu oearovupa. <sup>8</sup> ☆ Oiraopavira rutu oiso osa Pauto uvuiparoi visiipa orekerovu vatepasa visii vo vovouroaro-ia pute pievira rutu. Eisi osa iava rirovira rutu orekerovu touvere visiipa ora oearovivu tauvapa tapo. Oa iava viapau uvuipatai ra orekerovu

---

☆ 9:6: Ga 6:7, 9    ☆ 9:8: Ef 3:20; Fl 4:19

avu vaipa apotapata varao oarapa ruipapata. 9 ☆  
Tugoropa Vuku-ia oiso purapapeira,  
'Ro ira rirovira rutu apota irara vatevatepareve,  
ira-a eera ira-ia vereopa vovou opesi  
asavira rutu toupaverea.'

<sup>10</sup> Ari ita, vo ovoovo-ia tapo oiso oiraopavira pupapai, Vosa oirato takuraara paupareveira, Pautoa raga ita-a ira vo takuraro purareva. Oire vosa ro ira otakurarovu ita paureve, uva rera raga ita Pauto ira vo takuraro kova piepareveira. Oire ra va iava oirato vara aiopareve. Osa ragavira Pauto uvuiparoi ra oisi eisi visii pierevora, oisi vo vatero varao vatepata. Osa iava uvuipatai ra vo vatero tuaro pute pievira rutu oupata rera ruvara-ia. <sup>11</sup> Oire vosa Pauto visiipa rirovira rutu orekerovu vate rovopareve, uva visii ita uvuipatai ra vara iava rirovira oaravu vatepata. Osa-a eisi osa iava riro irara rutu oirara uvuipaai ra Pauto vaisiaro kae piepaive, vo rara visii vo vatevateroaro ou rovopaive ora voeapa varao oara kaeoro uvuipaiei avaio voeapa. <sup>12</sup> Uvare vo vatevatea eva oa puratavoi oa-ia varei kovoarei toupavoi oiso, Oavu-a vao apota irara tauvapasa voeao oea orekerovupa apotavira toupavoi. Ari oavu-a vao-ia oiso ragavira uvare vo vatevatea-a eva oa iavirava riro irara uvuipaai ra Pautoa-ia vuurapa vaisi purapaive rera-ia rorupaoro. <sup>13</sup> Vosa igei vo moniro evara ouoro avaiovere rara voea vatesa, oire ra vara kekeoro varao visii vo vateroaro siraoara taraiave visii-ia oiso puraoro, "Oiraopavira rutu uvare voeao Korinpa irara goruvira rutu Kraisi vo reoaro-ia pitu-

---

☆ 9:9: Sam 112:9

paiveira vao Vearo Siposipo. Oa iava oearovupa siposipopaiveira va iava tavitavipaoro.” Oire ra va iava Pautoa-ia vuurapa vaisi puraive visii iavirava. Ora visii vaaro-ia vereopa vovou vearo vaisi puraive vao oa purapata voea tauvapaoro ora oearovu. <sup>14</sup> Osa iava uvuipaai ra visiipa rirovira variripaave visii kaviko iraopaoro. Eake iava? Uvare uvuipaai ra taraiave oiso, Pauto oiraopavira rutu visii tauvapaoro veaopara rutu kareke piepareveira visii-ia. <sup>15</sup> ☆ Ari ita, vigei rutu uvuipaviei ra vearo vaisi purapape rera-ia va iavirava vao riroa rutu tauva sirao vate rovopa rutu. Vo vateo-ia rera raga-ia ro-ia Kraiss, ira siporeva Pauto vigei virivarioro vigei kae piesa.

## 10

### *Pol Takau Reoro Pukoreva Varao Oara Oisoa Purapaive Aposel Irara Takaupaoro*

<sup>1</sup> Ragai-a vao-ia Pol ragoa oiso visii tavipaavoi ra goruvira rutu vo reore rugoo iraopata. Uvare oiso purapataveira, “Pol igeipa tauaivira toupaooro igeipa uriri asavira riro gorupa reoro vatepareveira. Ari vosa igei tapo touparevori, ra va iava kave visivi reoreoparo igeire.” <sup>2</sup> Oire uva oiso ragavira visii tavipaavoi vo vovou sirova Kraiss oa oisoa purapareve kave vovou. E ragaipa ruipapatai ra visii iare uriora uriri asavira visii tapo toupaooro reoreosa evoa visii rutu puaaro-ia, eke? Opeita eisi ragai piepata, oiso ra oisi piea visii-ia. Uvare oiraopavira rutu taraiparai oiso osa uvuiparai ra uriri

---

☆ 9:15: 2 Ko 2:14; Ro 5:15-16

asavira rutu oisi eisi piea voeao iare oea vegeire oiso purapaaveira, “E vaiterei rasitoa raga vo rugorugooroaro sirova utupasiveira.” <sup>3</sup> Ari ita, vegei rasitoa-ia toupaveira. Uva viapau oiso rasito vo pitupituarore rugorugoopaveira oiso ra va-ia gorua oupave Seten-va ora upopasa. <sup>4</sup> ☆ Varao upo purapara oara-ia upo purapaveira, uva viapau oiso vova rasitoa-ia vara-a. Viapau. Ari evara vova Pauto ruvara-ia uriopapeira riro goruara rutu. Oara uvuipapeira rutu vao riro gorua vuria opesi pie ovoipasa, ora vao rera vaaro riro goru kovo. Osa ita eisi osa vegei varao opesi piepaveira, oara purapaaveira oirara varao kuuvu reoro Pauto tapo kaureopaoro. <sup>5</sup> ☆ Varao oiso vosa oearovu Pauto toga ragapaive oreorovu-ia rera takaupaoro, vo rara oisi vo reo iava viapau oearovu rera oirao piepaive. Oire uva vo reoro verapaveira varao oara iavirava oearovu ora vaisi oaive raga kae piepaiveira, oiso ra oirara vo rugorugooroaro tavariopavevora, oirara uvuipaai ra Kraiis ragare rugoopaave rera raga sirova utupaoro. <sup>6</sup> Osa pieveare eisi ra va iava oisi eisi toupata Kraiis ragare rugoopaoro. Osa iava uvuipaveiei ra uriri asa vovou rutu iava oearovu visii iava vo rugooroaro torevokove, voeoro oearoa touvira rutu ora voea ragare rugorugoo iraopaaveira Pauto vo reoroaro uvupa arapa.

<sup>7</sup> Osireiara oavisii vura pieta. E Apeisi-a? Viapau vegei sopaaro eveipata, eke? Uvare vegei tapo ita sopaura oave porevevora Kraiis iare oiso

---

☆ **10:4:** 1 Ti 1:18; 2 Ti 2:3; Ap 7:22 ☆ **10:5:** 1 Ko 1:19; Ais 2:11-12

rutu osa visii. Oire vosa irai oiso ora iraire puraparo, “Ragai-a Kraiis reraaro,” uva uvui iraoparoi ra vorevira rera raga ita ora sopaarore rugorugoopaoro ora rugorugoo piero. Oisi iava oiso tarairo, Ragai ita Kraiis reraaro. Eisi raga ita osa vegei tapo ita toupave, Kraiis vaitereiaro. <sup>8</sup> Eagara vosa ragai raga rirovira rutu reoara puraavora ora ragai iava oiso, Ragai reiparai visiipa. Uva viapau oiso vo reo-ia vao ariia vai ouavoi. Vo uvare Turaro raga ira oisi ragai pierevora visii varaaro oirao pie vovouro tore piesa. Viapau oiso ragai vo kovoaro-a visii vo vovouroaro oirao pie vovouro tekipasa. <sup>9</sup> Ra opeita oiso rugoopata, Ragai vo pasiro rigatoavoi visii uriri piesa. Viapau oiso ragai eisi visii pieavoi. <sup>10</sup> Oearovu vai pasi visii iava oiso purapaai, “Pol riro goro reoro purarevoi igei torevokosa vo pasiro-ia. Ari vosa igei tapo touparevori vo-ia, ra raveravevira raga reoreo ragaparo akukuvira.” <sup>11</sup> Ragai evoeapa oiso ruipa iraoparai, ra vao-ia oiso taraiave rutu osa ragavira visiipa tauaivira rutu toupaooro vo reo rigatoavoi vo pasiro-ia. Uva vo reorei vaeavira rutu toupavoi ora vo reo oa taru puraavere vo osa visii iare poua viro evoa.

<sup>12</sup> Viapau oiso reoreopaveiei osa voeao oea ora voea vo kovoroaro raga rovirieipaoro oiso purapaai, “Oearovu vuri kovoro purapaiveira, ovusa igei vearo kovo ita purapaio.” Vo ovusa voea raga ita oiso purapaaveira, “Viapau oearoi uvuipaai ra oiso vearopa kovoro vai purapaive osa igei.” Uva vegei viapau oisi uvuipaveiei ra eisi purapave. Uvare kokoropa reoro raga varao oara-ia eisi purapaaveira. <sup>13</sup> Ari Pautoa raga-a ira vegei oisi

tavireva vo kovo vao-ia purasa. Oa vituaro iava rera vo reoaro raga sirova utupaveaira vo osa visiipa kovopaveaira. Uva viapau uvuipaveiei ra oiso purave ora vegei ragare, “Okovovu raga-a vao-ia oa purapavevoi vearovira.” Viapau. Ari vo kovo raga vao-ia oa iava tavitavipaveaira, Pautoa raga oa vegeipa vatereva va purapasa vo visii tauvapaoro ora oearovu. <sup>14</sup> Vosa oisoa toupata voari tuariri Vearo Siposipo uvu asavira, uva visii iare urioveiepa va iava tavitavisa vao Vearo Siposipo. Oa iava uvuipaveiei ra ora vegei vo kovoaro iava torevokovira tavitavipaoro rorupave rutu, uvare vo kovo-a eva Pauto oa vatereva vegeipa, oisore ra va purave visiipa. <sup>15</sup> Uva viapau oiso oearovu vo kovoroaro egaegapaoro oiso purapave, “Vegei vo kovoaro raga vao-ia osa va purapaveaira.” Viapau. Ari varao raga iava tavitavipaveaira oiraopavira okovoa purapaveaira. Ari ita, vegei oiso ruipapaveiei ra visii vo vovouroaro oirao pie vovouro kovapape rutu. Oisore ra visii tauvapaoro vegei vo kovoaro riropape rutu vao oirara tauvapasa. <sup>16</sup> Uva ita, uvuipaveiei ra otaererovu iare ita avave Vearo Siposipo iava tavitavisa visii vo taerearo-ia puteoro. Uva uvuipaveiei voeaopa siposipove oea viapau Vearo Siposipo iava uvupaiveira. Osa iava viapau uvuipaveiei ra oearovu raga vo kovoroaro egaegapaoro rorupave. Viapau. Ari vo kovo raga vegei. Eake iava? Uvare vegei raga-a vegoa Krais iava rovpavira rutu voea evoea tavitaviveare rara.

<sup>17</sup> ☆ Uva oiraopavira rutu-a, uvare Tugoropa

Vuku oiso purapapeira,  
 ‘Ro ira oiso vovouparo ra iravu raga vaisiaro kae  
 piepareve, ira-a eera uvuiparoi ra Turaro  
 raga kataito vaisiaro kae piepareve.’

18 ☆ Eake iava? Vosa ro oirato ira ora rera raga  
 iava vaisia kae piepareve oiso purapaoro, “Ragai  
 vearo kovo rutu-a vao purapaaveira,” oreoa eva  
 akuku reo raga. Ari vosa Turaro Pauto rerare oiso  
 puraro, “Eera vearo kovo rutu purapareveira,”  
 oire ra va iava vo reo eva oisi oiraopavira rutu  
 toupave.

## 11

*Pol Poeravira Rutu Kuuvu Irara Iava Aposel  
 Irara Tavitaviroepa*

1 Oiso ruipaparai ra ragai vo reoaro uvuta,  
 uvare oearovu ragaire oiso purapaaveira,  
 “Rerape eera. Ira ora rera vaisiaro raga kae  
 piepareveira ora rera vo kovoaro iava eera Pol,”  
 osa viapau ragai oisi eisi. Uva ita, uvuipatai ra  
 ragai vo reoaro uvu iraopata. 2 ☆ Eake iava?  
 Uvare ragai visiire rirovira rutu rugorugoo  
 iraoparaveira, oiso raga ita osa Pauto visiire  
 rirovira rutu rugorugoparoveira oiso, Teapi  
 oeai visii ivuive rera arova. Oa-a vao oa  
 iava oiso rugoparai visii-ia, uvare oiso rutu  
 toupatavoi ovoovoa, oiso osa o iriavu tavauruva  
 iria reesireva aiteto iravupa viovokoto, oiso ra  
 oira oureve. Uva oisoa vaiterei vo vokiare  
 ora ousapa voki tuepaoro aiteto vearovira rutu  
 oisoa oira tokipareve vaopa oiso, teapi irai raga

---

☆ 10:18: Ro 2:29 ☆ 11:2: Hos 2:19; Ef 5:26-27

oira-ia vuria vai pura rovoreve. Oire uva oisi-a eisi osa ragai-a ita visii rutu aitearo ragoa visii reesipaaveira, oiso ra Krai tapo kataivira rutu ora tautosipata. Oa vituaro iava eisi vokiara rutu-ia kasivarivira visii tokipaaveira. <sup>3</sup> ☆ Eake iava? Uvare vava vao uriri iraoparaveira oiso, teapi oearoi raga visii vo rugorugooroaro tekupaive vara vuri piepaoro. Ra oisi iava vo vovou kavuta vare ovauoro oa purapataveira Krai tapo ora tautosipaoro. Teapi oiso pieta osa o-ia Iv iria piro pierava ro rakoruto Seten vara raga-ia evara kuuvu reoro. <sup>4</sup> Ari ita, rorupataveira oearovu vo siposiporoaro uvupaoro, oara osivu ragavira purapaiveira. Uvare iravu vai raga iava Krai vo siposipo eva. Viapau oiso rera raga ro Krai ira iava visii siposipopaveira. Uva oisi ragavira-a eisi osa iava vo reoro evara oaravu raga tovopataveira ora visii iava sopaura-ia. Oa iava ora visii sopaaro iare iravu raga uraurato oupataveira. Oiraopavira rutu uvare voea evoea vo siposipoaro viapau oiso tupaiveira osa vo siposipo vegei vaaro. Ora eera uraurato iravu raga. Viapau oiso ro-a Tugoropatoa rutu Uraurato ro ira-ia taraipaveira.

<sup>5</sup> Uva oeare evoea oiso purapataveira, “Vearo irara rutu voea-ia aposel irara.” Ari ita, ora ragai vo kovoaro-ia taraiparaveira oiso, Viapau oiso evoea vo kovoaro ragai vo kovoaro-ia putepaiveira. Viapau. <sup>6</sup> Uva ita, viapau oiso uvuiparai ra vearo reo vai puraa, oiso osa vo reoro oara purapaiveira. Ari ragai vao raga-ia oiraopa reo rutu-ia vearovira rutu taraiparai,

---

☆ 11:3: Jen 3:4; Jo 8:44

oiso osa va iava oisoa siposipopaa visiipa ro-roiovira rutu va kosi piepaoro. Ora oiso tapo osa oisoa torevokovira rutu ragai vo pitupituario viaevira rutu visii osireiaro-ia purapaa, oiso ra vara-ia taraipata oiso, Vo reoro-a eva Pauto vo reoaro rutu oiraopara.

<sup>7</sup> Oiraopavira rutu va iava osa oisoa Vearo Siposipo iava visiipa siposipopaa. Uva vo kovo eva oa-ia viapau oisoa moniara vai oupaa visii ruvara iava. Viapau. Ari ragai akukuvira rutu eisi oisoa piepaa ora ragai vaisiaro raga vara piepaoro, oisore ra visii vaisiaro kae piea. Uva apeisi-a? Vuria vai oa oisoa purapaa eisi piepaoro, raa? <sup>8</sup> Ari ita, vosa oisoa visii tapo toupaa, uva oearovu lotupa irara uvarovuva ragai oisoa tauvapaive moniara vatepaoro varao oara-ia oisoa visiipa kovopaa. Uva eisi osa piepaoro oisoa moni oupaa oearovu raga ruvara-ia vo visii tauvapasa vara-ia. Uva apeisi-a? Oisi eisi vuripai, raa? <sup>9</sup> Oire vo osa visii tapo tupaoro moni apotaparaera auere ora ragaipa oaravu avu vai voripasa. Uva viapau visii areavora moniara vaire. Viapau. Ari voeao raga araoko irara oavi oea oisoa Masedonia Provins iava uriopaave ragai tauvapasa. Viapau visii ruvara-ia moni areparaera. Uva viapau oiso ra visii arepaa oaraire ita moniara vai vo utupavira. <sup>10</sup> Taraipatai oiso osa oiraopavira rutu oiso puraparai, Krais tapo ora tautosiparaveira. Uva oisi ragavira ita oiso osa oiraopavira rutu oiso puraparai, Viapau rutu irai uvuiparoi ra ragai vo siposipoarore korukoruro, osiposipoa purapaavoi vao iava osa visiipa akukuvira rutu oisoa

kovo ragapaa moni ou asavira. Viapau. Ari ragai vo reoar voraro rutu avaperea Grik-ia. <sup>11</sup> Eake iava oiso puraparai visiire? E viapau pasi visii vaipa siraoparaveira, raa? Ari ita, Pautoa raga taraiparoveira ragai vaaro-ia riroa rutu siraoa visiipa oiraopavira rutu oa ragai-ia toupaveira.

<sup>12</sup> ☆ Oire uva akukuvira raga touvira moni ou asavira visiipa kovopaavere. Uvare evoea oearovu oea vaisipataveira oiso, Aposel irara oea moni oupaoro kovopaiveira. Uva oisi-a eisi osa iava viapau uvuipaai ra ora voea vo kovoaro-ia rorupaoro vovio utupauavi va iava tavitavipaave, oiso osa ragai ora ragai vo kovoaro-ia rorupaoro uvuiparai ra tavitavipara. <sup>13</sup> ☆ Oearoa viapau oiso aposel irara-a. Viapau rutu. Ari kuuvu irara raga evoea. Oea ora voea vo kovoaro keakeavira raga purapaiveira va tavariopaoro vaore, oiso ra utupauavi oiraopavira rutu voea vo kovoaro oiso karekepe Krai voeaaro vo kovoaro aposel kovo. Vo osa viapau rutu. <sup>14</sup> Ari ita, viapau oiso va kekepaoro ora sitaraerao. Uvare Seten tapo ira uvuiparoi ora rera raga ora tavarioparo. Ra va iava eisi karekeparo oiso, Purapurapato en-selto ro ira oiraopa reo rutu iava tavitaviparoi. Vo osa viapau rutu. <sup>15</sup> ☆ Oire oisi-a oiso osa vo ovoovo sirova utupaoro ora rera Seten voeaaro kovopa irara vo vovouroaro tapo tavariopaiveira, uvare ora voeare eisi rugoopaaveira, oiso ra oearovu visii iava voea vaisipaive oiso, Vearo irara rutu aposel irara. Vo ovusa Pauto vearovira rutu voea-ia vurapareveira vore tuepaoro utupaua, uva

☆ 11:12: 1 Ko 9:12    ☆ 11:13: Ga 1:7; 2 Pi 2:1; Fl 3:2    ☆ 11:15: Fl 3:19

voea vo voriaro vatereverea evara kuuvu kovoro voeapa vorioro.

*Pol Riroara Rutu Tavakaara Oisoa Oupareve Aposel Kovo-ia*

<sup>16</sup> Oire ragai ita oiso vorerivira visii tavipaavoi voeao iava oea ragaire oiso purapaaveira, “Rerape eera. Ira ora rera raga ora rera iava vaisia kae piepareveira.” Opeita visii tapo ita ragaire oisi purapatai eisi. Ari vosa oisi eisi purapata, oire eagara, uvuipatai ra touvira ragai vo reoroaro uvuta <sup>17</sup> vo osa oiso purapara, “Vearovira vao purapaa,” ora “Ragai oa puraavere vearovira rutu.” Uva Turaro viapau vo reo eva ragaipa vaterevoi. Ari ragai raga vo rugorugooaro iava oiso vo reo purapaavoi akukuvira raga. <sup>18</sup> Ari ita, riro irara ora voea raga ora vaisiaro kae piepaaveira, uvare vo rasio vo rugooaro sirova utupaaveira oisi eisi piepaoro. Oire uva eagara ita. Ragai tapo ita oisi piepaavoi. <sup>19</sup> Visii raga ita ora vaisipatai oisio, Igei-a riro tarai irara rutu. Osa iava roruvira rutu vo reo uvupataveira oa-ia oearovu oiso purapaaveira, “Igei uvuipaiei ra oiso vearovira vara puraio, eke eisi ragavira.” <sup>20</sup> Oiraopavira rutu visii roruvira rutu evo reoro uvupata varao oara-ia oisi eisi oiso visii tavipaive, “Oire oisi eisi piepata ikauvira!” Ora tapo oiso osa rorupata voea vo rugooroaro raga sirova utupaoro, vo rara visii vo rugorugooroaro paipai piepaive visii varaaro ou ragapaoro vatauvira raga. Ora vosa visii oiso piepaive akaipa irara raga. Ora vosa visii puaaro taparakopaive. <sup>21</sup> E vuria vai

pasi puraavora, uvare viapau oiso eisi visiipa oai puraavora tapo, raa?

Oire vo osa oisi eisi purapaave oiso, “Igei vearoa vao-ia purapaiovoi,” osa raga ita ragai tapo uvuiparai ra oisi reora visiire eisi. Ari ita, uvuiparai ra eisi kokoropavira reora visiire osa voeao oea vuriara purapaiveira oisi eisi re-oreopaoro. <sup>22</sup> ☆ Ora apeisi-a? Ora voeare oiso purapaaveira, Igei-a Hibru-pa irara? Osa raga ita ragai tapo uvuiparai ra oiso purara, Ragai-a iravu Hibru-pato. Ora apeisi-a? Jiu-a voea evoea? Iu ita, uva ragai tapo ita iravu Jiu-pato. Ora apeisi-a? Ebrahim aao iraraaro-a, osatoa tapo ita ragai, ragoa oisi toupaa. <sup>23</sup> ☆ Vosa oiso purapaave, “Igei-a Krais kovopa iraraaro.” Uva ita, ragai tapo vearovira Krais vo kovoaro goruvira rutu purapaaveira voea vo kovoroaro-ia putepaoro rutu. Uva ora ragai-ia taraiparai uvare oisi rutu eisi ora ragai raga ora vaisiario kae piepaavoi oiso rorovira rutu osa kokoropato. Oire uva va-a vao osa oisoa kasivarivira Krais-pa kovopaa, oa iava oisoa vo ovuutarovu-ia ragai tovopaive tuukepa kepa-ia. Ora rirovira rutu oisoa ragai ragipaive. Ora vo osa oisoa ovokirovu-ia ragaipa oisoa tutuu pie ragapape oiso ra kopiira. Oire uva oisi-a eisi osa oisoa piepaavora, ragai vo si-itokaroaro voea vo siitokaroaro-ia pute iraopaive rutu evoea aposel irara riro kuuvu irara. <sup>24</sup> Oire vo vavae voki-ro-ia oara sovara-ia oisoa ragai ragipaive aue-ia kopirovu iro voea vo pitupituroaro sirova utupaoro Jiu. Osa oisoa piepaive oearovu

---

☆ 11:22: Ap 6:1 ☆ 11:23: 2 Ko 6:5

oirara ragipaoro vo peva tau vo resura vatara vuutaro rutu-ia (39) ragipaoro. <sup>25</sup> ✧ Ora voea tapo Rom vata oea ita ragai ragiiva opevavu-ia ita voki. Uva ovokivu-ia ragai vurokoiva aue-ia aveke. Ora vo peva selpa uvuo peva oara ragaiva vuriepa vo peva vuuta rutu-ia vo rirova-ia purepava. Oa iava voa avakava igei oisoa vuri piepaeve. Vo uva katai voki rutu-ia ravireopa voki gaegaerevira touava ora oavu-ia rupa voki voa raga avakava ivara-ia gaegaerepaoro. <sup>26</sup> Oire vo osa oisoa voraro rutu vokapaoro viripaa, uva vo tavakaro ragai iare oisoa karekepape oiso rutu osa varao pirutuara, ora voeao kavirupa irara. Ora vosa voeareo Jiu-pa irara ora voeao ratau tou irara oiso ruipa ragapaave ra ragai vuri pieive rutu. Ari ita, vosa reipa uruiro tapo-ia toupaooro oisoa vo tavakaro oupaa ora voraro tapo vegoaro. Ora voraro avakava selpa uvuoara-ia vokapaoro. Ora vao-ia tapo oisoa tavakaara oupaa rara ragai keakeapaive oiso purapaoro, “Igei-a vii vate iraraaro.” Vo osa viapau. <sup>27</sup> ✧ Uva voa-a vo uva oisoa kasiraovira rutu kovopaa. Vao-ia osa riro ruparo rutu-ia viapau oisoa uusipara, ora viapau aiopaa, ora viapau ukaiopara. Ari ita, riro vokiro rutu-ia oisoa aio apotapara rutu, ora aue varo, ora aue kepa vaore uusipasa.

<sup>28</sup> Ora oiso osa oavu-a vao-ia, uvare vokiara rutu-ia oisoa riro vavata rutu siraoa oisoa kaepaa lotupa gururo ruture voeapa siraopaoro rutu <sup>29</sup> oiso-ia, Vosa oearovu oisoa raveravepaave, vo oa iava oisoa ragai tapo ita oisi ora ragai-ia orav-

---

✧ 11:25: Ap 16:22, 14:19 ✧ 11:27: 1 Te 2:9

erave sovopaa. Ora vosa oearovu oirara oearovu vuri vovouro-ia kove piepaive, oire ragai tapo ita otavakaroa evara vo siraoaro oisoa sovopaa vo ora ragai-ia oiso rutu osa eto kasi.

30 ☆ Vosa ora egaegapaoro vo reoro puraa ora ragai iava, oa iava uvuiparai ra varao raga iava visii tavitavipaa, oara iava ragaire oiso putatavere vai pasi, “Viapau oiso riro gorutoa vii Pol.” 31 Uva Pautoa raga Turaro Jisas reraaro Aite ira vo vaisiara kae piepaiveira rutu oirara, ira taraiparoveira vo osa ragai viapau oiso visii keakeapaa. 32 ☆ Ari ita, vo osa Damaskas urui-ia touava, ovusa ro Reito Aretas reraaro kovopato oisoa voa turaroparo, ira ora rera voeaaro uutupa irara arureva, oisore ra ragai ouive vo rei urui rataoaro riaaro-ia, oiso ra ragai tovoive tuukepa kepa-ia. 33 Ovusa voava voea asavira toriava, uvare oearovu ragai vara pieiva rirova-ia kuverava kiuvupa ratao-ia ragai pute pieoro vo kasura iava. Oa iava viapau uvuiaepa oiso ra ragai ouive voea uutupa irara.

## 12

### *Urusiara-ia Riro Reoro Rutu Iava Pol Kareke Piepareva Pauto*

1 Vo reo iava ragai oiso ragavira reoreoparai osa oearovu piepaiveira ora voea iava vaisiara oaive raga kae piepaoro. Ari eagara osa piepaa ita. Vo uvare ragai oiso ruipaparai ra visii tavia varao iava areo urusiro oara-ia vo reoro

vatepareveira Pauto ragaipa ravotovira <sup>2</sup> ☆ oiso-ia, Ourusivu-a vao-ia oa puraavoiva, katai tau vo resura ivaro va isivaaro iava putevorao vo touo-ia oa-ia oiso toupava, Ragai vao Krai reraaro. Va-a eva oa iavirava ragai kae pierewa oiso ruture vuvuiua ivara-ia rutu. Ari ita, varauava touava vo urusi-ia eva. Uva viapau taraiparai rutu oiso, Apeisi ragavira-a oiso osa kaera viropa varaua rutuva, eke uraura vai raga. Uvare viapau taraiparai. Uva Pautoa raga ira taraiparoi.

<sup>3</sup> Oire vorerivira ita oiso puraparai, Taraiparai oiso osa oiraopavira rutu iparaepa vuvuiua iare. Uva viapau oiso aviaviparai rutu oiso osa ragavira avu iparaepa. Uva Pautoa raga ira taraiparoi. <sup>4</sup> Uvare rera raga-a ira ragai kae pierewa vuvuiua iare, vo uva rera vo reoaro riro gorua rutu uvuava. Uva ragai-a vao oiso puraparai, “Riro goru reo rutu-a oa iava viapau uvuipaai oirara ra va iava tavitavia.” <sup>5</sup> Uva roru iraopaavoi vara-ia varao oara kekeava vo tou-ia eva. Oa iava visii tavitavipaavoi vara iava. Oire uva viapau oiso ragai vo kovoaro iava vao vearo kovo visii tavitavipaavoi. Viapau. Ari varao raga-a oara-ia uvuipatai ra taraita, Ragai-a Pol raverave vovouto.

<sup>6</sup> ☆ Vosa ragai raga ora vaisiaro kae pie ruipapara, oa iava viapau kokoropavira reoreopavere. Eake iava? Uvare oiraopa reo rutu-a vao-ia oa kosi pie iraopaavoi ora ragai iava. Uva viapau ita oisi piepaa ora ragai iava vaisia ita kae piepaoro vaopa, teapi oearoi ragai vaisiaro

---

☆ 12:2: Ro 16:7; Ef 4:10; 2 Ko 11:11    ☆ 12:6: 2 Ko 10:8, 11:16

raga kae piepaoro vo reoro ragare ragai varaaro rugorugopaave. Ari ita, uvuipatai ra ragai vo kovoaro kekepata ora ragai vo reoaro uvupata. Ra va iava torevokovira rutu ragaire rugorugopata ragai vaisiario oisi piepasa.

*Pauto Oavu Upia Rerapa Pol Vatoreva*

<sup>7</sup> Oiraopavira rutu oiso osa riroara rutu pisara vearopara kekeava, vo osa vuvuiua iare taveteava. Uva oisi vai iava pasi uvuiparai ra ragai vaisiario rei piea evara rutu iava tavitavipaoro. Vo osa viapau oisie. Uvare Pauto ragaipa oavu upia vatoreva vaopa, teapi ora ragai raga vaisiario kae piepaa vagupaoro, ra oisi vavia vuria vai puraa. Vo upiao-ia oa oiso toupai, Seten-pa kovopato ro ira ragai iava varaua upia piepareveira vapa oiso, teapi oisi iava vagupara.

<sup>8</sup> Uva vo peva rutu-ia aue vuuta variriparaepa Turaro akepaoro vare vao. Oiso puraraepa, “Turaro, vo upiao verari ragai iava.” <sup>9</sup> ☆ Oa iava ragai vo variriario pukoreva vao-ia oiso puraoro, “*Viapau. Ari uvuipauei ra upiavira raga toupai, uvare virivarivira toupai ragai vavaearo-ia. Ari ita, ragai vo goruaro kareke piepariveira rutu, uvare goruvira rutu kovopariveira raveravevira raga toupao.*” Osa-a eisi osa ragai tavireva Turaro. Oa iavirava rorupaa tavitavipaoro ora ragai vo raveraveroaro iava. Eake iava? Uvare vara-a evara ragai rugoo piepaiveira rutu. Ra vara iava Krai vo goruarore rugopara ora ragaipa vaore, ra kasivarivira ragai tokipareve vereopa vovou purapaoro ragaipa. <sup>10</sup> ☆ Oire

---

☆ 12:9: Fl 4:13; 2 Ko 11:30    ☆ 12:10: Ro 5:3; 2 Ko 6:4

ra va iava kave vovouvira rutu toupaa. Ea-gara ita vosa riroara tavakaara iava vuriara ragai-ia karekepape oiso osa varao, vo osa ragai iava varaua raveravepape, ora vo osa ragai-ia takau vaisiro purapaive, ora vo osa apotapara, ora vo osa ragai uposa auepaave, ora vo osa orekerovu vuriara karekepe ragai-ia. Oara rutu iava uvuiparai ita ra rorua oupaa vara-ia, vo osa Krai-pa kovopaoro toupaa. Ororua vao vituaro oiso toupai, vo uvare raveravevira tupaoro vao-ia taraiparaveira Krai vo goruaro, uvare ragai goru piepaiveira rutu.

*Pol Oiso Ruipaparoepa Ra Korin-pa Irara  
Varaaro Oirao Pie Vovouro Goru Piereve Rutu*

<sup>11</sup> Oire uva oisi-a eisi osa purapaoro ragai oiso reoreoparai osa voeao oea ora voea iava vaisiara oaive kae piepaiveira. Uva viapau oisi eisi piepaavoi ora ragai vo ruipaaro raga sirova utupaoro. Ari visii raga-a visiigoa ragai oisi piepatavoi, oa iava oiso eisi puraparai. Eake iava? Uvare visii raga ita visiigoapa torevokopai, Visiigoa uvuipatai ra ragai vaisiara kae piepata. Ari ita, akaipatoa raga-a ragai, ovusa ita oiso tupaoro oearovu vo kovoroaro viapau ragai vo kovoaro-ia putepaivoi, voeao oearoa vaisi-pataveira oiso, “Vearo irara rutu voeao aposel irara.” <sup>12</sup> ☆ Vo osa ragai visii tapo oisoa toupaa, uva oisoa ragai vo kovoaro kekepata, ovusa riro goruvira rutu kovopaa raverave asavira. Ora oaravu rutu ravoto kovoro purapaa visiipa, ora okovorovu pisa kovoro. Oara rutu iava taraia

---

☆ **12:12:** Ro 15:18-19

outava ragai iava oiso osa vao-ia oa iava oiso taraitaepa, O ari oiraopatoa rutu-a aposelto Pauto reraaro rutu. <sup>13</sup> Uva eakere ragaire oiso purapataveira, “Viapau oiso vearo vovou vai igei-ia purariva oiso osa vara purariva oloturovupa uvarovu?” Uva visii vo reoaro oiso vai toupaivoi vao iava, osa ragai viapau pasi visii ruvara-ia viapau oisoa moniara vai oupaa vaore orekerovu avu vai voripasa ora ragaipa, raa? Uva apeisi-a? Vuripai oisi eisi, raa?

<sup>14</sup> Oire uva vatatopoparai oisore ra visii iare ita vorerivira uriora. Uvare oiso ruipaparai ra visii iare vo pevapa voka puraa ita visii kekesa. Uvare ragai vo vovouaro visii-ia toupaveira, oiso ra visii tapo tupaoro visii varaaro oirao pie vovouro goru piea. Viapau oiso visii ruvara-ia moni ousa-a ora ragaipa. Viapau eisi ragavira vovoupaoro oiso moni areparavere visii ruvara-ia. Ari ita, aite irara moniara oaive orirupaiveira ovii irara oaive tauvapasa. Vo ovusa ovii irara kakae vure viapau voea aite irara oaive tauvapaive oara-ia moniara vai. <sup>15</sup> Uva oisi-a eisi osa iava uvuiparai ra visii tauvapaoro rorupaa rutu orekerovu rutu ragai varaaro ora sopaua oaa rutu tapo visiipa vatepaoro. Vosa eisi piepaa, ra ragai vaaro-ia siraopa vovou oisi iava eisi taraipata rutu. Uva apeisi-a? Eakere ragaivipa tapo gare visivi raga siraopataveira, raa?

<sup>16</sup> Taraipatai vo osa viapau oiso ragai visii ruvara-ia moni ousa urioraera. Ari oearovu raga visii iava eisi ragaire purapaaveira oiso, “Pol igei keakeapasa urioparoera, vo osa orekeroi vatauvira puraparevora.” <sup>17</sup> Oire uva apeisi-a?

Ragai tavita! Aa vao-a oa puraavora, raa? E ragai iraiaro kovopatoa vai aruavora visii vuri piesa, oa iava eisi purapataveira ragaire, raa? <sup>18</sup> Uva goruvira rutu Taitas taviava voari tuariri. Oa iava rera sipoava visii iare. Ora iravu araokoto oavi tapo aruava rera taveosa. Oire uva apeisi-a? Ragai tavita! E Taitas vai visii keakeareva visii vuri pieoro, raa? E viapau vegei rutu ora Taitas katai vovou raga purapaoro visii-ia oisoa kovopave, ora vo pitupituo oa iavirava visii oisoa tauvapave, raa?

<sup>19</sup> Vosa vo pasio vieipatavoi oa puraavoi, ra viapau oiso vare vao rugoota oiso, Vo pasio rigatorevorao oiso ra vearo rugoo rutu purape rerare. Ari vegei evo reo puravevoi Krai vo vovouaro raga sirova utuoro. Vate irara oave, visii tauvapa orekerovu rutu purapaveaira. Pauto ragai-ia taraiparoveira, ovusa oiraopa reoro rutu iava tavipara. <sup>20</sup> ☆ Visii tavipaavoi vao iava uvare visiire rirovira rugorugoo iraoparai oiso, Teapi visii iare urioraera, touvira rutu vuri vovouro purapata. Uvare pasi tou visivi vai ora visiire kaureopataveira, ora tapo ora visii kasipu vovouro rutu purapataveira, ora vara riirii vovou. Ora kuuvu reo raga purapata oearovivu iava. Ora oiso osa vai tapo tou visivi oearovivu takaupataveira. Ora vo osa orugoorovu raga vatepata lotupa irara roo piesa. Ora vo osa visii raga vo vovouroaro iava vagupata, ora vo osa ora iiruko vovou purapataveira. Teapi vorerivira oisi raga ita eisi visii kekea. Oire ra va iava visiire ita kasipura vorerivira. Oapa reasipataveira ragaipa oiso,

---

☆ 12:20: 2 Ko 2:1-4

Teapi visiire vorerivira eisi piea. <sup>21</sup> ✧ Ora oiso tapo osa rugorugooparai vaopa, Teapi vorerivira visii kekea vo osa touvira vuri pitupitu purapata, ra Pauto ragai arii piereve vao iava, uvare visii varaaro-a vuriara oavisii. Vosa oisi eisi piepata, ra uvui iraoparai ra visiipa siraopaoro gaua. Uvare voeao oea tuariri rutu vuri vovouro puraiva, uva viapau oisoa vara iava ora voea iava vo vovouisiro oaive porepaive vara veripaoro varao vuri pitupituro rutu otopa pitupituro.

## 13

*Korin-pa Irara Uvuipaai Ra Vearovira Rutu Ora Voea Vo Oirao Pieroaro-ia Uutu Iraopaave*

<sup>1</sup> ✧ Ragai visii iare vo vokarei puraava. Uva vo vokarei isivaaro iava vo pevapa voka puraavere rara. Tugoropa Vuku-ia vo reo oiso purapai, ‘Vosa vaiterei eke vo peva oirara iravu kekeive ro ira vuria purareve, oa iava uvuipaai ra torevokovira rutu rera togapaive va-ia rera vaaro vuria viaevira rutu kareke piepaoro.’

<sup>2</sup> Oire uva oisi-a oiso osa vo reo purapaavoi visiire visiigoa vuriara rutu oisoa purapata tuariri ora oearovu tapo. Uvare va-a vao osa visii tapo touava eraopa voka-ia, uva evoa oiso visii taviava oiso. Oire uva vorerivira ita visii tavipaavoi oiso visiipa tauaivira rutu toupaooro, “Oiraopavira rutu vo vokari-ia utupa voka visii tapo toupaavere.” Uva voa-a evoa uva viapau oiso irai visii iava kavuavere, vo osa visii rutu

---

✧ **12:21:** 2 Ko 2:1, 4, 13:2; Ga 5:19 ✧ **13:1:** Diu 19:15; Mt 18:16

torevokopaoro visiire kasipura, visii vao visiigoa touvira rutu vuri pitupituro pura iraopataveira.

<sup>3</sup> Uva oiso purapataveira ragaire, “E Krai vo reo vatereva oa vatepareveira igeipa Pol? Eke ora rera vai raga vo rugooaro iava vo reo vai?” Oire vosa visii iare urioravere rara, uva uriri asavira rutu reoreoravere visiire. Ra va iava ragai-ia oisi taraita oiso-ia, Akoea, Krai vo reoaro kosi piepato-a rera ro-ia. Aue iava uvare Krai visii iava sopaura-ia kovopareveira raverave asavira, vo osa rera vo goruaro kareke piepareveira eisi piepaoro. <sup>4</sup> ☆ Oiraopavira rutu uvare oearovu Krai upoiva vo evao parikou-ia vo uva raverave ovoioro kopii ovoiroepa. Uva varaua oaa raveravepapeira oiso osa Jisas varaaro pierewa vo evao parikou-ia. Oa iava rera tapo ora tавosipaoro Pauto vo goruaro oupaaveira. Ari Pauto riroa rutu gorua kareke pierewa. Oa iava va-ia Krai vorevira tore pierewa kopiia iava. Oa-a vao oa iava oisi ragai Krai tapo ora tавosipaoro kave vovou rutu purapaaveira. Oisore ra vo osa visii iare urioveare rara visii torevokosa, uva rera tapo torepaooro Pauto vo goruaro kareke pieveare rutu visii-ia.

<sup>5</sup> ☆ Ora visii vo vovouroaro rutu sisiro iraota vara rovirieipaoro, ra oiso ora akepata, “E torevoko vovouvira rutu toupai oirao piepa pitupitu sirova rutu utupaoro? Eke viapau?” E viapau oiso taraipatai, Jisas Krai visii iava sopaura-ia toupaveira? Uva oisi-a eisi osa oiraopai. Ari vosa oearovu visii iava viapau Krai-va tавosivira tupaive, ra opesi ovoiave. <sup>6</sup> Ora vosa vegei iava

---

☆ 13:4: Fl 2:7-8; Ro 6:4, 8    ☆ 13:5: Jo 6:6; 1 Ko 11:28, 9:27

sopauarei sisiro rovopata, ra va iava taraita oiso, Oiraopavira rutu Kraiss tapo tavosivira toupasiveira Pol vaio. <sup>7</sup> Vegei variripaveiei Pauto arepaoro visii tauvapasa, ra viapau vuri vovouro vai purapata. Eake iava? E vao iava osa ora vegei raga ora vaisiario kae piepave visiire? Viapau. Ari vaore vegei visiipa oiso ruipapaveiei, ra vao purapata oa oiso torevokopai. Vosa oearovu vegeire oiso rugoopave, Vaiterei vo kovoaro vuria, oire uvuipai voeape. Uvare vegei visii ragare rugorugoo iraopaveira. <sup>8</sup> Vo uvare vegei viapau uvuipaveiei ra vao Oiraopa Reo tavariove. Viapau rutu. Ari vegei vo kovo purapaveira vao Oiraopa Reo vearovira rutu voa kareke piepasa. <sup>9</sup> Ari ita, uvuipaveiei ra rorupave vo osa viapau ora vegei vo kovoaro iava vao aposel kovo goruvira tavitavipave. Vorara visii-ia taraipave oiso, Goruvira rutu Jisas raga-ia oirao piepataveira. Osa iava eisi Pauto arepaveira visii varaaro oirao pie vovouro uvuivira rutu kareke piepasa, vo rara torevoko vovou raga purapata. <sup>10</sup> ☆ Vo osa tauai tupaoro visiipa vao rigatoavoi, oisore ra vosa aa vo reo avuo vao ragai vaaro sirova utupata ora visii raga ora torevokopaoro, oa iava viapau oiso uvuiparai ra uriora visii torevokosa Turaro vo goruaro iavirava. Uvare rera vo goruaro tupaiveira oirara varaaro oirao pie vovouro goru piepasa. Viapau oisore ra oirara varaaro oirao pie vovouro vuri piesa.

### *Ovoioipa Reo Vatareva Pol*

<sup>11</sup> ☆ Araoko irara oaa, va vao-ia ovoioipa reo

---

☆ **13:10:** Ta 1:13; 2 Ko 10:8    ☆ **13:11:** Ro 15:33; Ef 6:23

ragai vaaro. Vearovira rutu toupata. Ora visii rutu iava sopaura oavisii rutu tovopaoro torevoko pitupituro raga purapata ragai vo reoaro sirova. Opeita ora kaureopata ora upopasa. Ari uvuipatai ra kave vovou raga purapata oearovivu tapo ora visii iava voea. Uva uvuiparoi Pauto ra visii tapo toupareve ro ira visii vatepareveira siraopa vovou rutu ora gavaure vovou.

<sup>12</sup> Ora visii iava vavaeara oavisii vatepata sekanpaoro araoko irara oavisii tapo voeao Krai voeaaro. <sup>13</sup> Voea rutu voeao Pauto voeaaro vo tupaoro oiso purapaai visiire, “Vearo voki rutu visii-ia.”

<sup>14</sup> Oire uva ragai-a vao variriparai Turaro iare Jisas Krai, oisore ra visii tauvapareve, vo osa Pauto visiipa siraopa vovou rutu tapo vatepareve. Ora vaore tapo ra taraipata oiso osa Tugoropato Uraurato toupareveira visii iava sopaura sovara-ia, vo osa katai vovou raga-ia toupata rera-ia tapo.

Eisivi raga osa vo pasio purapaavoi, ra opesipe. Ragai-a vao, Pol.

**AIREPA VAE REO OVOI**  
**The New Testament in the Rotokas Language of Papua**  
**New Guinea**  
**Nupela Testamen long tokples Rotokas long Niugini**  
copyright © 1982 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Rotokas

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-20

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

1713bce3-5a15-5918-82c1-6b80c12df3bb